

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO

w zakresie kwalifikacji

ROL.09. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej

wyodrębnionej w zawodzie

technik pszczelarz 314206

Branża: rolno – hodowlana (ROL)

Warszawa 2021

Autorzy: mgr inż. Bożena Stępień, mgr inż. Mirosław Worobik

Recenzenci:

Recenzent 1 - Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) Janina Rumińska

Recenzent 2 - Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) mgr inż. Tomasz Kędziora

Ekspert: mgr Mariusz Chachula

**Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o
powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ):**

DGA S.A. (Partner Wiodący) z Gminą Miastem Toruń (Partner) reprezentowaną przez Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli z Torunia przy współpracy z Zielone Ranczo Anna Nowak podmiotem otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Warszawa 2021

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1 Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego	5
1.2 Struktura programu	5
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Założenia programowe	7
1.5 Cele kierunkowe programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego	7
1.6 Charakterystyka kwalifikacji:	7
2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych	10
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2	10
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	91
2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego	123
3. Cele kształcenia KKZ	126
4. Program nauczania	127
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja produkcji roślinnej	127
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu	127
4.1.2. Cele szczegółowe przedmiotu	127
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	128
4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia	132
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika	134
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja produkcji pszczelarskiej	134
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu	134
4.2.2. Cele szczegółowe przedmiotu	135
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	137
4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia	145
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	147
4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim	147
4.3.1. Cele ogólne przedmiotu	147
4.3.2. Cele szczegółowe przedmiotu	148
4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	148
4.3.4. Procedury osiągania celów kształcenia	153

4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	155
4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy	155
4.4.1. Cele ogólne przedmiotu	155
4.4.2. Cele szczegółowe przedmiotu	156
4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	157
4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia	160
4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika/uczestnika	162
4.5. Program nauczania dla przedmiotu: Przepisy ruchu drogowego	162
4.5.1. Cele ogólne przedmiotu	162
4.5.2. Cele szczegółowe przedmiotu	163
4.5.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	163
4.5.4. Procedury osiągania celów kształcenia	166
4.5.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	168
4.6. Program nauczania dla przedmiotu: Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	169
4.6.1. Cele ogólne przedmiotu	169
4.6.2. Cele szczegółowe przedmiotu	169
4.6.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	171
4.6.4. Procedury osiągania celów kształcenia	180
4.6.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	182
4.7. Program nauczania dla przedmiotu: Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	183
4.7.1. Cele ogólne przedmiotu	183
4.7.2. Cele szczegółowe przedmiotu	183
4.7.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	184
4.7.4. Procedury osiągania celów kształcenia	191
4.7.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika/uczestnika	193
5. Ewaluacja programu KKZ	193
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	196
6.1. Wykaz literatury	196
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	198
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	200
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	201

1. Wprowadzenie

1. 1 Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.09 organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej:

- stacjonarnej – 10 miesięcy (570 godzin) – zajęcia odbywają się 3 dni w tygodniu po 5 godzin dziennie,
- zaocznej – 10 miesięcy (65% z 570 godzin = 371 godzin) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 10 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być organizowany w dowolnym czasie.

Na kwalifikacyjny kurs zawodowy przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.

1.2 Struktura programu

- przedmiotowy
- spiralny.

1.3 Charakterystyka programu

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej dla zawodu technik pszczelarz 314206 realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym. Umożliwia uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej oraz dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych z kwalifikacji wchodzących w skład zawodu:

ROL.03 Prowadzenie produkcji pszczelarskiej,

ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej.

Program nauczania jest o strukturze przedmiotowej i spiralnej w układzie treści, z układem materiału nauczania zaczynającym się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych latach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Dodatkowo taki układ i cykl nauczania w znaczącym stopniu niweluje braki edukacyjne, oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez słuchacz/uczestnik na różnych poziomach umiejętności.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik. Zajęcia praktyczne i laboratoryjne w ramach kształcenia w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem tych metod i technik.

Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie. Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego. Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 570 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu technik pszczelarz.

Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca, zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi, zaświadczenie, dyplom, certyfikat kształcenia zawodowego może być zwolniona, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

1.4 Założenia programowe

Głównym celem kształcenia w zawodzie technik pszczelarz jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów. Przygotowanych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- pracy w ciągle zmieniającej się rzeczywistości zawodowej,
- samodzielnego podnoszenie swoich kwalifikacji,
- kontynuowania edukacji w szkołach wyższych na kierunkach rolniczych,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,
- pracy w zespole.

1.5 Cele kierunkowe programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego realizujący kształcenie w zawodzie technik pszczelarz powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej:

- organizowania i kierowania gospodarstwem pszczelarskim,
- planowania i nadzorowania prac związanych z prowadzeniem produkcji roślinnej,
- organizowania i nadzorowania sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich,

1.6 Charakterystyka kwalifikacji:

Posiadacz świadectwa potwierdzającego kwalifikację ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej:

- przestrzegać przepisów BHP i ppoż.,
- udzielać pierwszej pomocy,
- organizować stanowisko pracy,

- stosować środki ochrony indywidualnej i zbiorowej,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym w zakresie słownictwa specjalistycznego powiązanego z zwodem,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym w kontaktach biznesowych,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym przy wydawaniu i wykonywaniu poleceń,
- organizować i prowadzić prace związane z rozwojem i rozmnażaniem rodzin pszczelich oraz z bazą pożytkową dla pasieki,
- zapobiegać chorobom pszczół, zwalczać i leczyć je,
- stosować rachunek ekonomiczny w działalności rolniczej i pszczelarskiej,
- organizować, pozyskiwać, przechowywać, przetwarzać i konfekcjonować produkty roślinne i pszczelarskie oraz prowadzić ich sprzedaż,
- organizować i prowadzić zapyłanie upraw z wykorzystaniem pszczół i dziko żyjących pszczołowatych.

Technik pszczelarz przygotowany jest do organizowania i prowadzenia gospodarstwa pasiecznego z zastosowaniem różnych technologii produkcji pszczelarskiej; sporządzania biznesplanu do określonych potrzeb i warunków gospodarstwa rolniczego i pszczelarskiego, planowania, organizowania i prowadzenia upraw roślin z zastosowaniem różnych technologii, planowania, organizowania oraz prowadzenia zabiegów uprawowych, nawożenia gleb i roślin oraz ochrony roślin, organizowania i prowadzenia prac agrotechnicznych z wykorzystaniem pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w gospodarstwie rolniczym, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia, stosowania zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosowania przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w pszczelarstwie, stosowania środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac pszczelarskich, wykazywania się kreatywnością i otwartością na zmiany, aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych oraz radzenia sobie ze stresem, organizowania pracy zespołu zgodnie z określonymi zadaniami oraz kierowania jego pracą z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji osób i ich ról, jakie odgrywają, korzystania z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa; korzystania z literatury zawodowej oraz z doradztwa rolniczego, prowadzenia i obsługiwanego ciągnika rolniczego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T.

Ponad to istnieje możliwość dalszego rozwoju absolwentów poprzez podjęcie studiów na kierunkach rolniczych.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.09 oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie technik pszczelarz, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej następujące jednostki efektów kształcenia:

ROL.09.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,

ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa

ROL.09.3. Organizowanie produkcji roślinnej

ROL.09.4. Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji rolniczej

ROL.09.5. Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich

ROL.09.6. Organizowanie gospodarki pasiecznej

ROL.09.7. Organizowanie wychowu matek pszczelich,

ROL.09.8. Organizowanie chowu dziko żyjących pszczołowatych,

ROL.09.9. Organizowanie i eksploatowanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej,

ROL.09.10. Język obcy zawodowy oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

ROL.09.11. Kompetencje personalne i społeczne,

ROL.09.12. Organizacja pracy małych zespołów.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej, mogą być osiągnięte kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa,

ROL.09.7. Organizowanie wychowu matek pszczelich.

2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2

Tabela 1 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	10	opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka	x						
		opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka	x						
		opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka	x						
		opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka	x						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie (ew)	5	rozdziela rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów					x		
		opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe					x		
		reaguje w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej					X		
		ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska						x	
		określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie						x	
organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz	3	określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie					x	x	
		organizuje stanowisko pracy w rolnictwie					x	x	

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska(ew)		określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie					x	x	
stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych(ew)	2	dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie					x	x	
		dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie					x	x	
udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego	10	opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego					x	x	
		ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy					x	x	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
zagrożenia zdrowotnego(ew)		Objawów obserwowanych u poszkodowanego							
		zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku					x	x	
		układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej					x	x	
		powiadamia odpowiednie służby					x	x	
		prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie					x	x	
		prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar					x	x	
		wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi					x	x	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji							
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	30								
charakteryzuje podstawy użytkowania pszczół(ep)	15	identyfikuje czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową		X					
		identyfikuje czynniki wpływające na liczebność pszczół		X					
		wymienia czynniki wpływające na produkcję woskową		X					
		identyfikuje czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół		X					
		wymienia kierunki użytkowania pszczół		X					
charakteryzuje okresy	5	rozdziela poszczególne okresy w dziejach pszczelarstwa		X					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
w dziejach pszczelarstwa (ep)		wymienia osiągnięcia pionierów polskiego pszczelnictwa		X					
wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych (ew)	5	wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy							X
		kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy							X
stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T(ew)	10	wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach							X
		stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego							X
		stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą							X

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą							X
wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ew)	10	przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy							X
		wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T							X
		przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym							X
obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej (ew)	15	rozpoznaje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej					X	X	
		dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia do wykonania prac w produkcji rolniczej i pszczelarskiej					X	X	
		posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej					X	X	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
wykonuje obsługę maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej (ew)	5	obsługuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej					X		
		konserwuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej					X		
rozdziela przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich oraz Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie (ew)	2	wymienia przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich w zakresie pszczół					X		
		wymienia cele Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w pszczelarstwie					X		
korzysta z usług instytucji	3	wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa			X				

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)		wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa			X				
		opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania			x				
charakteryzuje zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich(ew)	5	opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich			X				
		przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich			X				
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas	5	wymienia cele normalizacji krajowej			X				
		wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy			X				

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
realizacji zadań zawodowych(ew)		rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej			X				
		korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności			X				
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	80								
planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin (ew)	10	analizuje klimatyczne i glebowe czynniki siedliska	X						
		wyjaśnia wpływ przedplonu na właściwości stanowiska	X						
		ustala wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin	X						
		określa zasady układania zmianowań	X						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem Warunków przyrodniczych i agrotechnicznych	x					x	
		planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności	x					X	
		projektuje płodozmian w gospodarstwie						X	
		nadzoruje wprowadzanie płodozmianu w gospodarstwie						X	
organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin(ew)	10	projektuje zabiegi uprawowe pod określoną uprawę						X	
		planuje nawożenie organiczne i mineralne	x						
		projektuje technologię nawożenia mineralnego						x	
		wprowadza zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych	x						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		dobiera technikę stosowania środków ochrony roślin						x	
nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion(ew)	5	opisuje materiał siewny roślin uprawnych	x						
		przedstawia zasady obrotu materiałem siewnym	X						
		określa obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego	X						
		planuje potrzebną ilość materiału siewnego	X						
		oblicza obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego	X						
		organizuje siew						x	
organizuje ekologiczne metody uprawy roślin(ew)	5	planuje uprawę roślin metodami ekologicznymi	X						
		wskazuje różnice w konwencjonalnym i ekologicznym sposobie uprawy roli i roślin	X						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		wyjaśnia korzyści wynikające z prowadzenia ekologicznej produkcji rolniczej	X						
		nadzoruje stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym	X						
		określa zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin	X						
		organizuje zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin						x	
organizuje proces produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i zasadą wzajemnej zgodności(ew)	5	wskazuje normy Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska	X						
		stosuje wymogi wzajemnej zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa)	X						
		nadzoruje przestrzeganie zasad w zakresie ochrony środowiska	X						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą							
organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew)	5	dobiera technologie produkcji roślin uprawnych						X	
		określa znaczenie gospodarcze wybranych roślin	x						
		oblicza opłacalność technologii produkcji wybranych roślin						x	
organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	10	planuje uprawę roślin miododajnych	X						
		nadzoruje dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej						X	
		nadzoruje rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie						X	
		kontroluje cięcie drzew i krzewów miododajnych						X	
		dobiera rośliny miododajne do uprawy	x						

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		nadzoruje produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych						x	
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	50								
organizuje prace z wykorzystaniem pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej(ew)	30	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do nawożenia organicznego i mineralnego oraz uprawy gleby						x	
		dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do siewu, sadzenia, pielęgnacji i ochrony roślin						X	
		dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru i konserwacji zielonek						X	
		dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru zbóż, buraków, ziemniaków						X	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		nadzoruje agregatowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						X	
		dobiera parametry pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						x	
eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej (ep)	30	charakteryzuje obsługę i konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	X						
		opisuje wpływ regulacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy	X						
		nadzoruje ustawienia parametrów pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						X	

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		nadzoruje konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						X	
		nadzoruje przygotowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						X	
		przestrzega zasad ochrony środowiska podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						X	
		przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej						x	
Razem liczba godzin w jednostce	60								

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
efektów kształcenia									
planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	10	określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	X				X		
		dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich					X	X	
		przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich					X	X	
		dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich					X	X	
		nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich					X	X	

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich (ew)	20	określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	X		x				
		kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	X		X				
		planuje zakup opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			X				
		dobiera opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			X				
		oblicza koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			X				
		nadzoruje stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami			X				

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich							
		organizuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			x				
		oblicza dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			X				
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	30								
organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie (ek)	20	nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę		x			x		
		dobiera typ ula do określonych zasobów poużytkowych		x					
		ocenia zasoby pożytkowe okolicy		x					
		analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy					x		

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
planuje prace pasieczne w sezonie(ew)		nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie		x			x		
		organizuje kupno pszczół		x					
	40	organizuje łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich		x					
		określa zasady wykonywania przeglądów gniazd pszczelich		x					
		określa warunki dobrego przygotowania pszczół do zimowli		x					
		planuje ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy		x					
		ocenia stan przezimowania rodzin pszczelich		x					
		planuje warunki dobrego rozwoju jesiennego i wiosennego rodzin pszczelich		x					
		planuje główny przegląd wiosenny		x					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		nadzoruje poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczelej					X		
		organizuje likwidację stanów anormalnych w rodzinie pszczelej					x		
planuje wykorzystanie pożytków pszczelich(ew)	30	organizuje prace związane z wykorzystaniem pożytków					x		
		określa siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków					x		
		planuje łączenia rodzin przed pożytkiem					x		
		nadzoruje prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków					x		
		organizuje gospodarkę wędrowną					x		
		planuje transport rodzin pszczelich					x		
		planuje obserwacje fenologiczne					X		
		nadzoruje prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego					X		

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		analizuje dokumentację uła kontrolnego					X		
kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	40	organizuje prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich różnymi metodami					x		
		organizuje prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece					X		
		planuje wykorzystanie naturalnej produkcji wosku		x					
		oblicza potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węzy		x					
		planuje terminy zakładania i usuwania krat odgradowych		x					
		planuje terminy wstawiania ramek pracy w pasiece		x					
		organizuje wymianę matek pszczelich i ich ograniczanie czerwienia					X		

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		dobiera terminy wymiany matek pszczelich		x					
		nadzoruje poddawanie matek pszczelich					X		
organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich(ew)	15	organizuje zapobieganie i zwalczanie różki w pasiece					X		
		nadzoruje prace związane z wykorzystaniem różki naturalnej					X		
		planuje terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich		x					
		planuje racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich		X					
		nadzoruje rozmnażanie rodzin pszczelich					x		
		projektuje powiększanie pasieki różnymi sposobami					X		
organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie	5	planuje pozyskiwanie, przetwarzanie, konfekcjonowanie i przechowywanie produktów pszczelich		x					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)		kieruje pracami związanymi z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, utrwalaniem i przechowywaniem produktów pszczelich					x		
		nadzoruje pozyskiwanie, przetwórstwo, utrwalanie i przechowywanie produktów pszczelich					x		
zapobiega chorobom pszczół oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	30	planuje obrót plastrów w pasiece		x					
		nadzoruje pobieranie próbek pszczół, czerwiu i miodu w celu dokonania badań					x		
		zapobiega inwazji szkodników produktów pszczelich		x					
		nadzoruje prace w pasiece zapowietrzonej					x		
		planuje dezynfekcję ramek i plastrów pszczelich		x					
		planuje przechowywanie plastrów pszczelich		x					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		izoluje pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin					x		
		wymienia przepisy dotyczące chorób pszczół		x					
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	170								
organizuje wychów trutni(ew)	10	sporządza kalendarz wychowu trutni		x					
		dobiera rodziny pszczele do wychowu trutni					x		
		nadzoruje prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie					X		
		planuje izolację trutni hodowlanych		X					
organizuje wychów i unasiennianie	40	planuje wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek		X					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
matek pszczelich(ew)		kieruje pracami związanymi z wykonaniem ramek hodowlanych ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego					x		
		planuje układ plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności		X					
		planuje prace związane z produkcją matek pszczelich przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczelich, znakowaniem matek pszczelich		x					
		planuje przygotowanie ulików weselnych i skrzynek do przetrzymywania matek pszczelich		x					
		planuje nasiedlanie ulików weselnych		x					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		kontroluje unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku					X		
		nadzoruje prace związane w wysyłką matek pszczelich					x		
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	50								
organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych (ew)	10	wskazuje miejsca na gniazda dziko żyjących pszczołowatych		X					
		planuje budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych		X					
		dobiera materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych					X		
organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych (ew)	15	nadzoruje wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych					X		
		planuje zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych		X					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		dobiera metody chowu dziko żyjących pszczołowatych					X		
		nadzoruje rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych					X		
		kontroluje zimowlę dziko żyjących pszczołowatych					X		
planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania(ew)	15	dobiera gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw		X					
		dobiera uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych		X					
		planuje zwiększenie efektywności zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowatych		x					
		organizuje wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy					X		
		wskazuje przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania określonych roślin					x		
Razem liczba godzin	40								

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
w jednostce efektów kształcenia									
organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	10	planuje pasieczysko		X					
		opisuje zagospodarowanie pasieczyska		X					
		oblicza koszty zakupu lub dzierżawy pasieczyska			x				
		dobiera wyposażenie pasieczyska					x		
		oblicza koszty zakupu wyposażenia pasieczyska			x				
		dobiera typ i rodzaj uli					x		
		dobiera wyposażenie uli					x		
		oblicza koszty zakupu uli i wyposażenia uli			x				
		oblicza koszty zakupu rodzin pszczelich			x				

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	10	dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do obsługi rodzin pszczelich					x		
		planuje wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego		X					
		oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do obsługi rodzin pszczelich			X				
		przygotowuje pomieszczenia do pozyskiwania produktów pszczelich, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego					X		
		dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do pozyskiwania produktów pszczelich i ich konfekcjonowania, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego					X		
		oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do wirowania i konfekcjonowania			X				

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		miodu, do wytopu i przerobu wosku pszczelego							
organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu(ep)	5	dobiera sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu					x		
		oblicza koszty zakupu sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu			x				
organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich (ep)	5	planuje zakup sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich			x				
		dobiera sprzęt do wychowu trutni i matek pszczelich					x		
		oblicza koszty zakupu sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich			x				
		dobiera sprzęt do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu i poddawania matek pszczelich					x		

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		oblicza koszty zakupu sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do poddawania i transportu matek pszczelich			x				
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	30								
posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności	5	rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy,				x			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie(ew)		specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta							
rozumie proste wypowiedzi ustne	5	określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu				X			

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy		znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje				X			
		rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu				X			
		układa informacje w określonym porządku				x			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)									
samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi	5	opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi				X			
		przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych				X			

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np.		(np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady)							
		wyraża i uzasadnia swoje stanowisko				X			
		stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze				X			
		stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji				X			

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)									
uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do	5	rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę				X			
		uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia				X			
		wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób				x			
		prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi				X			
		stosuje zwroty i formy grzecznościowe				X			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument)		dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji				x			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)									
zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)	5	przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)				X			
		przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym				X			
		przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym				X			

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację				X			
wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d)	5	korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego				X			
		współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe				X			
		korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych				X			
		identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy				X			
		wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa				X			
		upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne				X			

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)									
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	30								
przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych(ew)	6	wymienia uniwersalne zasady etyki			x				
		wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła)			x				
		wyjaśnia, czym jest plagiat			x				
		stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania			X				
		przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy			X				

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
		przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas przetwarzania i przesyłania danych osobowych			X				
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany(ew)	2	wyjaśnia znaczenie zmiany dla rozwoju			X				
		wskazuje przykłady wprowadzenia zmiany			X				
stosuje techniki radzenia sobie ze stresem(ew)	3	wymienia techniki radzenia sobie ze stresem	x						
		wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej	X						
		charakteryzuje sytuacje wywołujące stres	x						
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe(ep)	3	opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne w zawodzie		x					
		analizuje własne kompetencje		x					
		omawia możliwą dalszą ścieżkę rozwoju i awansu zawodowego		x					

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ep)	3	wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej			x				
		wymienia rodzaje komunikatów stosowane w komunikacji interpersonalnej			x				
		stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej			x				
stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów(ew)	3	opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu					x	x	
		przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele					x	x	
		modyfikuje sposób wykonywania czynności, uwzględniając stanowisko wypracowane wspólnie z innymi członkami zespołu					x	x	
planuje i organizuje pracę zespołu	4	stosuje zasady współdziałania w zespole, postępowania ukierunkowanego na jakość działań					x	x	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
w celu wykonania przydzielonych zadań(ew)		planuje działania zespołu					x	X	
		określa czas realizacji zadania					X	x	
		monitoruje pracę zespołu					x	X	
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ep)	2	rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu					X	x	
		przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań					x	X	
monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań(ew)	4	wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu					X	x	
		stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej					x	X	
		monitoruje stopień realizacji zadań w zespole					X	x	
		wyjaśnia podstawowe bariery w osiąganiu pożądanej efektywności pracy zespołu					x	X	
charakteryzuje rozwiązania techniczne	3	wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji					X	x	

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Organizacja produkcji roślinnej	Przedmiot 2 Organizacja produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 3 Zarządzanie gospodarstwem rolniczym	Przedmiot 4 Język obcy zawodowy	Przedmiot 5 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	Przedmiot 6 Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	Przedmiot 7 Przepisy ruchu drogowego
i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy(ep)		opisuje znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej					x	x	
		dokonuje modernizacji stanowiska pracy					x	X	

"Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych powinni stwarzać warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w ramach godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe."

Tabela 2 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
A	B	C	D	E	F
ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy	określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	– opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji roślinnej	80	2 miesiąc
ROL.09.3. Organizowanie produkcji roślinnej	planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin (ew)	– analizuje klimatyczne i glebowe czynniki siedliska – wyjaśnia wpływ przedplonu na właściwości stanowiska – ustala wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin – określa zasady układania zmianowań			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych – planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności			
	organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin(ew)	– planuje nawożenie organiczne i mineralne – wprowadza zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych			
	nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion(ew)	– opisuje materiał siewny roślin uprawnych – przedstawia zasady obrotu materiałem siewnym – określa obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego – planuje potrzebną ilość materiału siewnego – oblicza obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego			
	organizuje ekologiczne metody uprawy roślin(ek)	– planuje uprawę roślin metodami ekologicznymi			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– wskazuje różnice w konwencjonalnym i ekologicznym sposobie uprawy roli i roślin – wyjaśnia korzyści wynikające z prowadzenia ekologicznej produkcji rolniczej – nadzoruje stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym – określa zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin			
	organizuje proces produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i zasadą wzajemnej zgodności(ew)	– wskazuje normy Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska – stosuje wymogi wzajemnej zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa) – nadzoruje przestrzeganie zasad w zakresie ochrony środowiska zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew) organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew)	– określa znaczenie gospodarcze wybranych roślin			
	organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	– planuje uprawę roślin miododajnych – dobiera rośliny miododajne do uprawy			
ROL.09.4. Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji rolniczej	eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej (ep)	– charakteryzuje obsługę i konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – opisuje wpływ regulacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy			
ROL.09.5. Organizowanie prowadzenia sprzedaży	planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
produktów rolniczych i pszczelarskich	planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich (ew)	– określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			
ROL.09.11. Kompetencje personalne i społeczne	stosuje techniki radzenia sobie ze stresem(ew)	– wymienia techniki radzenia sobie ze stresem – wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – charakteryzuje sytuacje wywołujące stres			
ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy	określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	– opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji pszczelarskiej	130	5 miesięcy

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka			
ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa	charakteryzuje podstawy użytkowania pszczół(ep)	– identyfikuje czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową – identyfikuje czynniki wpływające na liczebność pszczół – wymienia czynniki wpływające na produkcję woskową – identyfikuje czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół – wymienia kierunki użytkowania pszczół			
	charakteryzuje okresy w dziejach pszczelarstwa (ep)	– rozróżnia poszczególne okresy w dziejach pszczelarstwa – wymienia osiągnięcia pionierów polskiego pszczelnictwa			
ROL.09.6. Organizowanie	organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie (ek)	– nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
gospodarki pasiecznej		– dobiera typ ula do określonych zasobów użytkowych – ocenia zasoby pożytkowe okolicy – analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy – nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie – organizuje kupno pszczół			
	planuje prace pasieczne w sezonie(ew)	– organizuje łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich – określa zasady wykonywania przeglądów gniazd pszczelich – określa warunki dobrego przygotowania pszczół do zimowli – planuje ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy – ocenia stan prezimowania rodzin pszczelich – planuje warunki dobrego rozwoju jesiennego i wiosennego rodzin pszczelich – planuje główny przegląd wiosenny			
	kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	– planuje wykorzystanie naturalnej produkcji wosku			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– oblicza potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węzy – planuje terminy zakładania i usuwania krat odgradowych – planuje terminy wstawiania ramek pracy w pasiece – dobiera terminy wymiany matek pszczelich			
	organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich(ew)	– planuje terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich – planuje racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich			
	organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)	– planuje pozyskiwanie, przetwarzanie, konfekcjonowanie i przechowywanie produktów pszczelich			
	zapobiega chorobom pszczół oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	– planuje obrót plastrów w pasiece – zapobiega inwazji szkodników produktów pszczelich – planuje dezynfekcję ramek i plastrów pszczelich – planuje przechowywanie plastrów pszczelich			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		wymienia przepisy dotyczące chorób pszczół			
ROL.09.7. Organizowanie wychowu matek pszczelich	organizuje wychów trutni(ew)	sporządza kalendarz wychowu trutni planuje izolację trutni hodowlanych			
	organizuje wychów i unasiennianie matek pszczelich(ek)	planuje wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek planuje układ plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności planuje prace związane z produkcją matek pszczelich przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczelich, znakowaniem matek pszczelich planuje przygotowanie ulików weselnych i skrzynek do przetrzymywania matek pszczelich planuje nasiedlanie ulików weselnych			
ROL.09.8. Organizowanie chowu dziko	organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych (ew)	wskazuje miejsca na gniazda dziko żyjących pszczołowatych			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
żyjących pszczołowatych		– planuje budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych			
	organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych(ew)	– planuje zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych			
	planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania(ew)	– dobiera gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw – dobiera uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych – planuje zwiększenie efektywności zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowatych			
ROL.09.9. Organizowanie i eksploatawanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej	organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	– planuje pasieczysko – opisuje zagospodarowanie pasieczyska			
	określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	– planuje wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego			
ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa	korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)	– wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim	30	1 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania			
	charakteryzuje zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich(ew)	opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich			
	rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
ROL.09.5. Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich	planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich (ew)	– określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – planuje zakup opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – dobiera opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – oblicza koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzoruje stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – organizuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– oblicza dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			
ROL.09.9. Organizowanie i eksploataowanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej	organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	– oblicza koszty zakupu lub dzierżawy pasieczyska – oblicza koszty zakupu wyposażenia pasieczyska – oblicza koszty zakupu uli i wyposażenia uli – oblicza koszty zakupu rodzin pszczelich			
	określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	– oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do obsługi rodzin pszczelich – oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do wirowania i konfekcjonowania miodu, do wytopu i przerobu wosku pszczelego			
	organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu(ep)	– oblicza koszty zakupu sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich (ep)	– planuje zakup sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich – oblicza koszty zakupu sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich – oblicza koszty zakupu sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do poddawania i transportu matek pszczelich			
ROL.09.11. Kompetencje personalne i społeczne	przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych(ew)	– wymienia uniwersalne zasady etyki – wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) – wyjaśnia, czym jest plagiat – stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte – normy zachowania – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas przetwarzania i przesyłania danych osobowych			
	wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany(ek)	– wyjaśnia znaczenie zmiany dla rozwoju			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		wskazuje przykłady wprowadzenia zmiany			
	stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ep)	wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej wymienia rodzaje komunikatów stosowane w komunikacji interpersonalnej stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej			
ROL.09.10. Język obcy zawodowy	posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d)	rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych	Język obcy zawodowy	30	1 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	z usługami świadczonymi w danym zawodzie(ew)	e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta			
	rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka	– określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone Informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku			
	b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)	–			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)	– opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji			
	uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały,	– rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)	– wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji			
	zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)	– przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację			
	wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	– korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne			
ROL.09.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie (ew)	– rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe – reaguje w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej – ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	160	5 miesięcy
	organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony	– określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie – organizuje stanowisko pracy w rolnictwie			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	przeciwpozarowej i ochrony środowiska (ew)	– określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie			
	stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie			
	udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego(ew)	– opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji			
ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa	obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej (ew)	– posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń – I narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej			
	wykonuje obsługę maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej (ew)	– obsługuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej – konserwuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej			
	rozdziela przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich oraz Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie(ew)	– wymienia przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich w zakresie pszczół – wymienia cele Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie			
ROL.09.5. Organizowanie	planuje przechowywanie produktów pochodzenia	– określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich	roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich – dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			
ROL.09.6. Organizowanie gospodarki pasiecznej	organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie (ek)	– nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę – analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy – nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	planuje prace pasieczne w sezonie(ew)	– nadzoruje poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczelej – organizuje likwidację stanów anormalnych w rodzinie pszczelej			
	planuje wykorzystanie pożytków pszczelich(ew)	– organizuje prace związane z wykorzystaniem pożytków – określa siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków – planuje łączenia rodzin przed pożytkiem – nadzoruje prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków – organizuje gospodarkę wędrowną – planuje transport rodzin pszczelich – planuje obserwacje fenologiczne – nadzoruje prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego – analizuje dokumentację ula kontrolnego			
	kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	– organizuje prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich różnymi metodami			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– organizuje prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece – organizuje wymianę matek pszczelich i ich ograniczanie czerwienia – nadzoruje poddawanie matek pszczelich			
	organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich(ew)	– organizuje zapobieganie i zwalczanie rójki w pasiece – nadzoruje prace związane z wykorzystaniem rójki naturalnej – nadzoruje rozmnażanie rodzin pszczelich – projektuje powiększanie pasieki różnymi sposobami			
	organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)	– kieruje pracami związanymi z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, utrwalaniem i przechowywaniem produktów pszczelich – nadzoruje pozyskiwanie, przetwórstwo, utrwalanie i przechowywanie produktów pszczelich			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	zapobiega chorobom pszczoł oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	– nadzoruje pobieranie próbek pszczoł, czerwiu i miodu w celu dokonania badań – nadzoruje prace w pasiece zapowietrzanej – izoluje pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin			
ROL.09.7. Organizowanie wychowu matek pszczelich	organizuje wychów trutni(ew)	– dobiera rodziny pszczele do wychowu trutni – nadzoruje prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie			
	organizuje wychów i unasiennianie matek pszczelich(ek)	– kieruje pracami związanymi z wykonaniem ramek hodowlanych ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego – kontroluje unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku – nadzoruje prace związane w wysyłką matek pszczelich			
ROL.09.8. Organizowanie chowu dziko	organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych (ew)	– dobiera materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
żyjących pszczołowatych	organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych (ew)	– nadzoruje wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych – dobiera metody chowu dziko żyjących pszczołowatych – nadzoruje rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych – kontroluje zimowlę dziko żyjących pszczołowatych			
	planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania(ew)	– organizuje wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy – wskazuje przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania określonych roślin			
ROL.09.9. Organizowanie i eksploatawanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych	organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	– dobiera wyposażenie pasieczyska – dobiera typ i rodzaj uli – dobiera wyposażenie uli			
	określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	– dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do obsługi rodzin pszczoł – przygotowuje pomieszczenia do pozyskiwania produktów pszczoł, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
w produkcji pszczelarskiej		– dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do pozyskiwania produktów pszczelich i ich konfekcjonowania, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego			
	organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mlecza pszczelego, jadu pszczelego i propolisu(ep)	– dobiera sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mlecza pszczelego, jadu pszczelego i propolisu			
	organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich (ep)	– dobiera sprzęt do wychowu trutni i matek pszczelich – dobiera sprzęt do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu i poddawania matek pszczelich			
ROL.09.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie (ew)	– ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	110	5 miesięcy

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska(ew)	– określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie – organizuje stanowisko pracy w rolnictwie – określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie			
	stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie			
	udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego(ew)	– opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np.			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji			
ROL.09.3. Organizowanie produkcji roślinnej	planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin (ew)	– układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych – planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności – projektuje płodozmian w gospodarstwie – nadzoruje wprowadzanie płodozmianu w gospodarstwie			
	organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin(ew)	– projektuje zabiegi uprawowe pod określoną uprawę – projektuje technologię nawożenia mineralnego			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– dobiera technikę stosowania środków ochrony roślin			
	nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion(ew)	– organizuje siew			
	organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew)	– dobiera technologie produkcji roślin uprawnych – oblicza opłacalność technologii produkcji wybranych roślin			
	organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	– nadzoruje dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej – nadzoruje rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie – kontroluje cięcie drzew i krzewów miododajnych – nadzoruje produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych			
ROL.09.4. Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych	organizuje prace z wykorzystaniem pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej(ew)	– dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do nawożenia organicznego i mineralnego oraz uprawy gleby – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
w produkcji rolniczej		siewu, sadzenia, pielęgnacji i ochrony roślin – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru i konserwacji zielonek – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru zbóż, buraków, ziemniaków – nadzoruje agregatowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – dobiera parametry pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej			
	eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej (ep)	– nadzoruje ustawienia parametrów pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – nadzoruje konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – nadzoruje przygotowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzega zasad ochrony środowiska podczas eksploatacji			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej			
ROL.09.5. Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich	planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich – dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
ROL.09.11. Kompetencje personalne i społeczne	stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów(ew)	– opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu – przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele – modyfikuje sposób wykonywania czynności, uwzględniając stanowisko wypracowane wspólnie z innymi członkami zespołu			
ROL.09.12. Organizacja pracy małych zespołów	planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań(ew)	– stosuje zasady współdziałania w zespole, postępowania ukierunkowanego na jakość działań – planuje działania zespołu – określa czas realizacji zadania – monitoruje pracę zespołu			
	dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ep)	– rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań			
	monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań(ew)	– wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu – stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej – monitoruje stopień realizacji zadań w zespole			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		– wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu			
	charakteryzuje rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy(ep)	– wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji – opisuje znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej – dokonuje modernizacji stanowiska pracy			
ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa	wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych (ew)	– wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy – kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy	Przepisy ruchu drogowego	30	1 miesiąc
	stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T(ek)	– wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach – stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego – stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą – wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą			
	wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ew)	– przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy – wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T – przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym			
	obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej (ew)	– rozpoznaje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia do wykonania prac w produkcji rolniczej i pszczelarskiej – posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej			

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
Organizacja produkcji roślinnej	80		określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	– opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka
			planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin (ew)	– analizuje klimatyczne i glebowe czynniki siedliska – wyjaśnia wpływ przedplonu na właściwości stanowiska – ustala wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin – określa zasady układania zmianowań – układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych – planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin(ew)	– planuje nawożenie organiczne i mineralne – wprowadza zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych
			nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion(ew)	– opisuje materiał siewny roślin uprawnych – przedstawia zasady obrotu materiałem siewnym – określa obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego – planuje potrzebną ilość materiału siewnego – oblicza obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego
			organizuje ekologiczne metody uprawy Roślin(ek)	– planuje uprawę roślin metodami ekologicznymi – wskazuje różnice w konwencjonalnym i ekologicznym sposobie uprawy roli i roślin – wyjaśnia korzyści wynikające z prowadzenia ekologicznej produkcji rolniczej – nadzoruje stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym – określa zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			organizuje proces produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i zasadą wzajemnej zgodności(ew)	– wskazuje normy Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska – stosuje wymogi wzajemnej zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa) – nadzoruje przestrzeganie zasad w zakresie ochrony środowiska zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą
			organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew) organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew)	– określa znaczenie gospodarcze wybranych roślin
			organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	– planuje uprawę roślin miododajnych – dobiera rośliny miododajne do uprawy
			eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej (ep)	– charakteryzuje obsługę i konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– opisuje wpływ regulacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy
			planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich
			planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich (ew)	– określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich
			stosuje techniki radzenia sobie ze stresem(ew)	– wymienia techniki radzenia sobie ze stresem – wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – charakteryzuje sytuacje wywołujące stres
Organizacja produkcji pszczelarskiej	130		określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	– opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka – opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka
			charakteryzuje podstawy użytkowania pszczół(ep)	– identyfikuje czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową – identyfikuje czynniki wpływające na liczebność pszczół – wymienia czynniki wpływające na produkcję woskową – identyfikuje czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół – wymienia kierunki użytkowania pszczół
			charakteryzuje okresy w dziejach pszczelarstwa (ep)	– rozróżnia poszczególne okresy w dziejach pszczelarstwa – wymienia osiągnięcia pionierów polskiego pszczelnictwa
			organizuje zakładanie pasieki i jej Wyposażenie (ek)	– nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– dobiera typ ula do określonych zasobów użytkowych – ocenia zasoby pożytkowe okolicy – analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy – nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie – organizuje kupno pszczół
			planuje prace pasieczne w sezonie(ew)	– organizuje łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich – określa zasady wykonywania przeglądów gniazd pszczelich – określa warunki dobrego przygotowania pszczół do zimy – planuje ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy – ocenia stan prezimowania rodzin pszczelich – planuje warunki dobrego rozwoju jesiennego i wiosennego rodzin pszczelich – planuje główny przegląd wiosenny
			kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	– planuje wykorzystanie naturalnej produkcji wosku – oblicza potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węzy – planuje terminy zakładania i usuwania krat odgradowych

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– planuje terminy wstawiania ramek pracy w pasiece – dobiera terminy wymiany matek pszczelich
			organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich(ew)	– planuje terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich – planuje racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich
			organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)	– planuje pozyskiwanie, przetwarzanie, konfekcjonowanie i przechowywanie produktów pszczelich
			zapobiega chorobom pszczół oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	– planuje obrót plastrów w pasiece – zapobiega inwazji szkodników produktów pszczelich – planuje dezynfekcję ramek i plastrów pszczelich – planuje przechowywanie plastrów pszczelich – wymienia przepisy dotyczące chorób pszczół
			organizuje wychów trutni(ew)	– sporządza kalendarz wychowu trutni – planuje izolację trutni hodowlanych
			organizuje wychów i unasiennianie matek pszczelich(ek)	– planuje wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– planuje układ plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności – planuje prace związane z produkcją matek pszczelich przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczelich, znakowaniem matek pszczelich – planuje przygotowanie ulików weselnych i skrzynek do przetrzymywania matek pszczelich – planuje nasiedlanie ulików weselnych
			organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych (ew)	– wskazuje miejsca na gniazda dziko żyjących pszczołowatych – planuje budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych
			organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych(ew)	– planuje zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych
			planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania(ew)	– dobiera gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw – dobiera uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				planuje zwiększenie efektywności zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowych
			organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	planuje pasieczysko opisuje zagospodarowanie pasieczyska
			określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	planuje wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego
Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim	30		korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)	wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania
			charakteryzuje zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich(ew)	opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
			rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
			planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich (ew)	– określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – planuje zakup opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – dobiera opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – oblicza koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzoruje stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– organizuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – oblicza dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich
			organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	– oblicza koszty zakupu lub dzierżawy pasieczyska – oblicza koszty zakupu wyposażenia pasieczyska – oblicza koszty zakupu uli i wyposażenia uli – oblicza koszty zakupu rodzin pszczelich
			określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	– oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do obsługi rodzin pszczelich – oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do wirowania i konfekcjonowania miodu, do wytopu i przerobu wosku pszczelego
			organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu(ep)	– oblicza koszty zakupu sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu
			organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich (ep)	– planuje zakup sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich – oblicza koszty zakupu sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– oblicza koszty zakupu sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do poddawania i transportu matek pszczelich
			przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych(ew)	– wymienia uniwersalne zasady etyki – wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) – wyjaśnia, czym jest plagiat – stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas przetwarzania i przesyłania danych osobowych
			wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany(ek)	– wyjaśnia znaczenie zmiany dla rozwoju – wskazuje przykłady wprowadzenia zmiany
			stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ep)	– wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej – wymienia rodzaje komunikatów stosowane w komunikacji interpersonalnej – stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej
	30		posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym	– rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
Język obcy zawodowy			nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie(ew)	czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta
			rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub	– rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np.

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)	napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)
			samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny,	– samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)	
			uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)	– rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami Zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych(ew)	– przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację
			wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym	– korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno - komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	– upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej		160	przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie (ew)	– rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe – reaguje w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej – ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie
			organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska(ew)	– określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie – organizuje stanowisko pracy w rolnictwie – określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie
			udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego(ew)	– opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej (ew)	– posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej
			wykonuje obsługę maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej (ew)	– obsługuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej – konserwuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej
			rozdziela przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich oraz Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie(ew)	– wymienia przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich w zakresie pszczół – wymienia cele Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie
			planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich
			organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie (ek)	– nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę – analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy – nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie
			planuje prace pasieczne w sezonie(ew)	– nadzoruje poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczoł – organizuje likwidację stanów anormalnych – w rodzinie pszczoł
			planuje wykorzystanie pożytków pszczelich(ew)	– organizuje prace związane z wykorzystaniem pożytków – określa siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków – planuje łączenia rodzin przed pożytkiem – nadzoruje prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– organizuje gospodarkę wędrowną – planuje transport rodzin pszczelich – planuje obserwacje fenologiczne – nadzoruje prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego – analizuje dokumentację ula kontrolnego
			kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	– organizuje prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich różnymi metodami – organizuje prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece – organizuje wymianę matek pszczelich i ich ograniczanie czerwienia – nadzoruje poddawanie matek pszczelich
			organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich(ew)	– organizuje zapobieganie i zwalczanie rójki w pasiece – nadzoruje prace związane z wykorzystaniem rójki naturalnej – nadzoruje rozmnażanie rodzin pszczelich – projektuje powiększanie pasieki różnymi sposobami

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)	– kieruje pracami związanymi z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, utrwalaniem i przechowywaniem produktów pszczelich – nadzoruje pozyskiwanie, przetwórstwo, utrwalanie i przechowywanie produktów pszczelich
			zapobiega chorobom pszczół oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	– nadzoruje pobieranie próbek pszczół, czerwiu i miodu w celu dokonania badań – nadzoruje prace w pasiece zapowietrzanej – izoluje pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin
			organizuje wychów trutni(ew)	– dobiera rodziny pszczele do wychowu trutni – nadzoruje prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie
			organizuje wychów i unasiennianie matek pszczelich(ek)	– kieruje pracami związanymi z wykonaniem ramek hodowlanych ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego – kontroluje unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku – nadzoruje prace związane w wysyłką matek pszczelich

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych (ew)	– dobiera materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych
			organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych(ew)	– nadzoruje wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych – dobiera metody chowu dziko żyjących pszczołowatych – nadzoruje rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych – kontroluje zimowlę dziko żyjących pszczołowatych
			planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania(ew)	– organizuje wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy – wskazuje przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania określonych roślin
			organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem (ek)	– dobiera wyposażenie pasieczyska – dobiera typ i rodzaj uli – dobiera wyposażenie uli
			określa wyposażenie pracowni pasiecznej(ew)	– dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do obsługi rodzin pszczelich – przygotowuje pomieszczenia do pozyskiwania produktów pszczelich, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do pozyskiwania produktów pszczelich i ich konfekcjonowania, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego
			organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu(ep)	dobiera sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu
			organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich (ep)	dobiera sprzęt do wychowu trutni i matek pszczelich dobiera sprzęt do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu i poddawania matek pszczelich
Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej		110	przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie (ew)	ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie
			organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi	określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie organizuje stanowisko pracy w rolnictwie

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska(ew)	– określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie
			stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie
			udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego(ew)	– opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
			planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin (ew)	układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności projektuje płodozmian w gospodarstwie nadzoruje wprowadzanie płodozmianu w gospodarstwie
			organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin(ew)	projektuje zabiegi uprawowe pod określoną uprawę projektuje technologię nawożenia mineralnego dobiera technikę stosowania środków ochrony roślin
			nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion(ew)	organizuje siew
			organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii(ew)	dobiera technologie produkcji roślin uprawnych oblicza opłacalność technologii produkcji wybranych roślin

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	– nadzoruje dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej – nadzoruje rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie – kontroluje cięcie drzew i krzewów miododajnych – nadzoruje produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych
			organizuje prace z wykorzystaniem pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej(ew)	– dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do nawożenia organicznego i mineralnego oraz uprawy gleby – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do siewu, sadzenia, pielęgnacji i ochrony roślin – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru i konserwacji zielonek – dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru zbóż, buraków, ziemniaków – nadzoruje agregatowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – dobiera parametry pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
			eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej (ep)	– nadzoruje ustawienia parametrów pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – nadzoruje konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – nadzoruje przygotowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzega zasad ochrony środowiska podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej
			planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich – dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich
			stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów(ew)	– opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu – przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele – modyfikuje sposób wykonywania czynności, uwzględniając stanowisko wypracowane wspólnie z innymi członkami zespołu
			planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań(ew)	– stosuje zasady współdziałania w zespole, postępowania ukierunkowanego na jakość działań – planuje działania zespołu – określa czas realizacji zadania – monitoruje pracę zespołu
			dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ep)	– rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
			monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań(ew)	– wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu – stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				– monitoruje stopień realizacji zadań w zespole – wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu
			charakteryzuje rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy(ep)	– wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji – opisuje znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej – dokonuje modernizacji stanowiska pracy
Przepisy ruchu drogowego	30		wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych (ew)	– wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy – kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy
			stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T(ek)	– wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach – stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego – stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą

Przedmiot/ obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
				wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą
			wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ew)	przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym
			obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej (ew)	rozpoznaje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia do wykonania prac w produkcji rolniczej i pszczelarskiej posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej

2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Tabela 4 Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Nazwa zajęć	Liczba zajęć	Uwagi o realizacji
Organizacja produkcji roślinnej	80	
Organizacja produkcji pszczelarskiej	130	
Język obcy zawodowy	30	
Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim	30	
Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	160	
Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	110	
Przepisy ruchu drogowego	30	
Łączna liczba godzin zajęć	490 +80*	
Praktyka zawodowa	140	
Planowany termin praktyki zawodowej – w trakcie trwania kursu (jeżeli w podstawie programowej, w którym wyodrębniono daną kwalifikację przewidziano praktykę zawodową)		
Planowany termin egzaminu – zgodnie z harmonogramem ogłoszonym przez Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej		

*Dotyczy godzin przeznaczonych na realizację ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa, wskazana jednostka efektów nie jest powtarzana, w przypadku, gdy kształcenie zawodowe odbywa się w szkole prowadzącej kształcenie w tym zawodzie. (wg podstawy programowej)

LUB

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
Kształcenie teoretyczne			
	ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy ROL.09.3 Organizowanie produkcji roślinnej ROL.09.4 Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji rolniczej ROL.09.5 Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich ROL.09.11 Kompetencje personalne i społeczne	Organizacja produkcji roślinnej	80
	ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa ROL.09.6 Organizowanie gospodarki pasiecznej ROL.09.7 Organizowanie wychowu matek pszczelich ROL.09.8 Organizowanie chowu dziko żyjących pszczołowych Rol.09.9 Organizowanie i eksploatowanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej	Organizacja produkcji pszczelarskiej	130

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
	ROL.09.10 Język obcy zawodowy	Język obcy zawodowy	30
	ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa ROL.09.5 Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich Rol.09.9 Organizowanie i eksploatowanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej ROL.09.11 Kompetencje personalne i społeczne	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim	30
	ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa	Przepisy ruchu drogowego	30
Kształcenie praktyczne			
	ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa ROL.09.3 Organizowanie produkcji roślinnej ROL.09.5 Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich ROL.09.6 Organizowanie gospodarki pasiecznej ROL.09.7 Organizowanie wychowu matek pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej	160

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
	ROL.09.8 Organizowanie chowu dziko żyjących pszczołowych Rol.09.9 Organizowanie i eksploatowanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej		
	ROL.09.01 Bezpieczeństwo i higiena pracy ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa ROL.09.3 Organizowanie produkcji roślinnej ROL.09.4 Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji rolniczej ROL.09.5 Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich ROL.09.11 Kompetencje personalne i społeczne	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej	110
		Łączna liczba godzin	490 +80*

Dotyczy godzin przeznaczonych na realizację ROL.09.2 Podstawy pszczelarstwa, wskazana jednostka efektów nie jest powtarzana, w przypadku, gdy kształcenie zawodowe odbywa się w szkole prowadzącej kształcenie w tym zawodzie. (wg podstawy programowej)

3. Cele kształcenia KKZ

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- organizowania i kierowania gospodarstwem pszczelarskim,

- planowania i nadzorowania prac związanych z prowadzeniem produkcji roślinnej,
- organizowania i nadzorowania sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich.

4. Program nauczania

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja produkcji roślinnej

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Przestrzeganie zasad zmianowania i płodozmianu w uprawie roślin.
- Przestrzeganie zasad uprawy roli, nawożenia i ochrony roślin.
- Przestrzeganie zasad obróbki materiału siewnego.
- Przestrzeganie zasad ekologicznych metod uprawy roślin.
- Przestrzeganie zasad Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej i Zasad Wzajemnej Zgodności.
- Poznawanie technologii produkcji roślin uprawnych.
- Poznawanie zasad organizacji bazy pożytkowej pasieki.
- Kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie.
- Przestrzeganie zasad kultury i etyki zawodowej.

4.1.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- stosować zasady zmianowania i płodozmianu w uprawie roślin,

- stosować zasady uprawy roli, nawożenia i ochrony roślin,
- stosować zasady obróbki materiału siewnego,
- stosować zasady uprawy roślin metodami ekologicznymi,
- stosować zasady Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej i Zasad Wzajemnej Zgodności,
- opisywać technologie produkcji roślin uprawnych,
- stosować zasady organizacji bazy pożytkowej pasieki,
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
- współdziałać w zespole.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Czynniki wpływające negatywnie na organizm człowieka (ek)	8	• wymienić skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka • wymienić skutki oddziaływania czynników chemicznych • na organizm człowieka	• opisywać skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka • opisywać skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Określanie klimatycznych i glebowych czynników środowiska	2	– opisać znaczenie przedplonu dla stanowiska	– charakteryzować wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin
Planowanie płodozmianu w gospodarstwie	8	– omówić zasady układania zmianowań – zaplanować płodozmian z uwzględnieniem Zwyczajnej Dobrej Praktyki Rolniczej i Zasad Wzajemnej Zgodności	– zaprojektować przykładowy płodozmian – ułożyć przykładowe zmianowania
Planowanie i organizacja zabiegów uprawowych	6	– omówić zasady planowania zabiegów uprawowych – zaplanować zabiegi uprawowe	– projektować uprawę przykładowej rośliny uprawnej
Planowanie i organizacja nawożenia i ochrony roślin	10	– omówić zasady planowania nawożenia roślin uprawnych – zaplanować nawożenie roślin uprawnych – omówić zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych – omówić technologię stosowania środków ochrony roślin	– projektować nawożenie przykładowej rośliny uprawnej
Przygotowanie materiału siewnego do siewu	3	– omówić materiał siewny roślin uprawnych – wskazać zasady obrotu materiałem siewnym	– zorganizować siew

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Planowanie ilości materiału siewnego	3	– wymienić zasady obsady roślin	– zaplanować obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego
Organizacja uprawy roślin metodami ekologicznymi	2	– wskazywać stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym	– zaplanować zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin
Przestrzeganie zasad ochrony środowiska zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i Zasadami Wzajemnej Zgodności	2	– wymienić normy Dobrej Kultury Rolnej Zgodnej z Ochroną Środowiska	– posługiwać się dyrektywą azotanową
Organizacja produkcji roślinnej w określonej technologii	6	– omówić znaczenie gospodarcze przykładowych roślin uprawnych	– dobrać technologię produkcji roślin uprawnych – szacować opłacalność technologii produkcji przykładowych roślin uprawnych
Uprawa roślin miododajnych	6	– omówić uprawę roślin miododajnych	– dobrać rośliny do poprawy bazy pożytkowej – dobrać rośliny miododajne do uprawy
Pielęgnacja roślin miododajnych	4	– nadzorować rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych – omówić zasady cięcia drzew i krzewów miododajnych	– rozmnażać rośliny miododajne i pyłkodajne

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		– omówić zasady produkcji sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych	
Obsługa pojazdów, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej Konserwacja pojazdów, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej Regulacja pojazdów, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej	5	– charakteryzować obsługę i konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	– opisywać wpływ regulacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy
Mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego. Dokumentacja sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego.	5	– określać mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego	– określać dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego – kontrolować prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego
Techniki radzenia sobie ze stresem		– wymieniać techniki radzenia sobie ze stresem – wskazywać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej	– charakteryzuje sytuacje wywołujące stres

4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Program nauczania do przedmiotu Organizacja produkcji roślinnej należy realizować w różnych formach organizacyjnych dostosowanych do treści i metod kształcenia. Stosowane metody i formy organizacyjne pracy słuchaczy powinny zapewnić osiągnięcie założonych celów kształcenia w programie nauczania. Wymaga to takiej organizacji kształcenia, w której proces uczenia się słuchaczy będzie dominować nad procesem nauczania, dlatego też szczególną uwagę należy zwrócić na dobrze zorganizowaną, samodzielną, kierowaną przez nauczyciela pracę słuchaczy.

W trakcie realizacji programu nauczania należy zwrócić uwagę na samokształcenie słuchaczy oraz na korzystanie z różnych źródeł informacji, takich jak podręczniki, poradniki, normy, katalogi, instrukcje i pozatekstowe źródła informacji. Treści kształcenia powinny być aktualne i uwzględniać rzetelne materiały, narzędzia i sprzęt.

Wskazane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych i specjalistycznych programów komputerowych. Nauczyciele kierujący procesem kształcenia umiejętności słuchaczy powinni udzielać im pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją zadań, a także sterować tempem pracy z uwzględnieniem predyspozycji oraz doświadczeń słuchaczy. Ponadto powinni rozwijać zainteresowanie zawodem, wskazywać możliwości dalszego kształcenia oraz zdobywania nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Propozycje metod nauczania,

Ważnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest system sprawdzania i oceniania osiągnięć szkolnych słuchacza. Wskazane jest prowadzenie badań diagnostycznych, kształtujących i sumatywnych.

Badania diagnostyczne, przeprowadzone przed rozpoczęciem procesu kształcenia, mają na celu sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie potrzebnym do podjęcia nauki. Wyniki tych badań należy wykorzystać podczas planowania realizacji procesu kształcenia.

Badania kształtujące, prowadzone w trakcie realizacji programu, mają na celu dostarczenie informacji o efektywności procesu nauczania. Informacje uzyskane w wyniku tych badań pozwalają nauczycielowi na dokonywanie niezbędnych korekt w organizacji procesu kształcenia w taki sposób, aby słuchacze osiągnęli założone cele kształcenia.

Badania sumatywne powinny być prowadzone po zakończeniu realizacji programu. Pozwalają one stwierdzić, w jakim stopniu zostały przez słuchaczy osiągnięte założone cele kształcenia.

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchaczy powinno odbywać się w sposób ciągły i systematyczny, przez cały czas realizacji programu. Wiedza może być sprawdzana za pomocą sprawdzianów ustnych i pisemnych oraz testów dydaktycznych pisemnych. Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać poprzez obserwację czynności wykonywanych przez słuchaczy podczas realizacji ćwiczeń, a także robienie sprawdzianów oraz testów praktycznych z zadaniami typu próba pracy.

Prowadzenie pomiaru dydaktycznego wymaga od nauczyciela określenia kryteriów i norm oceniania, opracowania testów osiągnięć szkolnych, arkuszy obserwacji i arkuszy oceny postępów.

Ocenianie powinno uświadamiać słuchaczowi poziom jego osiągnięć w stosunku do wymagań edukacyjnych, wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny.

Obudowa dydaktyczna

Wyposażenie ogólnodydaktyczne pracowni

- komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny, ekran projekcyjny,
- tablica szkolna biała suchościeralna, tablica flipchart.
- stanowiska w klasopracowni w budynku szkolnym,
- pola z roślinami uprawnymi, łąka usytuowana w gospodarstwie rolniczym,
- poletka z kolekcjami gatunków i odmian roślin uprawnych i miododajnych (działka agrobiologiczna) usytuowane w otoczeniu szkoły/gospodarstwa rolniczego,
- stacja meteorologiczna może być usytuowana w obrębie działki agrobiologicznej lub w gospodarstwie na jednym z pól, urządzenia melioracyjne (rowy melioracyjne, studzienki drenarskie),
- drobny sprzęt wykorzystywane w produkcji roślinnej, urządzenia do odbioru ziarna i jego transportu,
- urządzenia do dosuszania i czyszczenia ziarna, śrutownik, gniotownik, mieszalnik pasz, wózek do transportu ziarna i pasz,

- klatka meteorologiczna z wyposażeniem, kwasomierz, laska glebowa (laska Egnera),
- urządzenia do mierzenia temperatury i wilgotności ziarna, higrometr, nasiona roślin uprawnych (materiał siewny) i miododajnych, rozsady roślin,
- nawozy organiczne i mineralne, środki ochrony roślin, katalogi odmian roślin uprawnych, atlasy: roślin uprawnych, chwastów i szkodników roślin uprawnych, mapy rolniczo-klimatyczne,
- mapy glebowo-rolnicze, plansze i tablice dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej, przykładowe karty technologiczne,
- filmy wideo, CD i DVD dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- podręczniki, instrukcje do ćwiczeń, literatura rolnicza, czasopisma i materiały multimedialne,
- Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

Warunki realizacji

Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne odbywały się w 20-osobowych grupach. Proponowane metody nauczania: pokaz z objaśnieniem, pokaz, metoda projektów, ćwiczenia.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja produkcji pszczelarskiej

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Planowanie zakładania pasieki.
- Planowanie gospodarki pasiecznej, wędrowniej, konwencjonalnej i ekologicznej.
- Planowanie i zorganizowanie powiększenia pasieki.
- Organizowanie wychowu matek pszczelich.
- Organizowanie rozwoju rodzin pszczelich i kierowanie nim.
- Planowanie różnych kierunków produkcji pasiecznej.

4.2.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- określać zasady zakładania pasiek,
- zaopatrywać pasiekę w podstawowy sprzęt i urządzenia pasieczne,
- kierować rozwojem rodziny pszczelej w ciągu roku,
- organizować gospodarkę wędrowną,
- planować ekologiczną gospodarkę pasieczną,
- planować powiększanie pasieki,
- zapobiegać nastrojowi rojowemu i rójce,
- organizować rozmnażanie pasieki,
- organizować główne przeglądy rodzin pszczelich,
- planować dokarmianie i podkarmianie rodzin pszczelich,
- organizować miodobranie,

- planować wymianę matek pszczelich w rodzinach pszczelich,
- organizować dokumentację pasieczną,
- posługiwać się sprzętem pasiecznym,
- organizować media robocze,
- organizować chów dziko żyjących pszczołowatych,
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
- współpracować w zespole.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 6 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Czynniki wpływające negatywnie na organizm człowieka (ek)	4	wymienić skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka wymienić skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka	opisywać skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka opisywać skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka
Czynniki środowiska wpływające na produkcję miodową. i woskową Kierunki użytkowania pszczół. Czynniki wpływające na liczebność pszczół	6	identyfikować czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową identyfikować czynniki wpływające na liczebność pszczół wymieniać czynniki wpływające na produkcję woskową identyfikować czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół wymienić kierunki użytkowania pszczół	charakteryzować czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową charakteryzować czynniki wpływające na liczebność pszczół charakteryzować czynniki wpływające na produkcję woskową i charakteryzować czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół charakteryzować kierunki użytkowania pszczół
Dzieje pszczelarstwa na ziemiach polskich	2	rozróżnić okresy w dziejach pszczelarstwa wymienić pionierów postępu w pszczelarstwie wskazać główne zasługi poszczególnych pionierów pszczelarstwa	scharakteryzować okresy w dziejach pszczelarstwa, opisać ule nierozbieralne i rozbieralne

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		wymienić i rozróżnić ule nierozbieralne i rozbieralne	
Zakładanie pasieki Organizacja pasieczyska. Organizacja wyposażenia pasieczyska Organizacja pracowni do pozyskiwania i konfekcjonowania miodu, obnóży pyłkowych, pierzgi, jadu i mleczka pszczelego Organizacja pracowni do pozyskiwania, wytopu i przerobu wosku pszczelego oraz propolisu.	10	planować pasieczysko opisać zagospodarowanie pasieczyska obliczyć koszty dzierżawy pasieczyska dobrać wyposażenie pasieczyska dobrać urządzenia i narzędzia do obsługi rodzin pszczelich dobrać typ i rodzaj uli dobrać wyposażenie uli obliczyć koszty zakupu uli i wyposażenia uli planować wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego planować pomieszczenia do wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego dobrać urządzenia i narzędzia do wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego	nadzorować dobór miejsc na ustawienie pasieki nadzorować urządzenie pasieczyska kontrolować wybór typu ula nadzorować wybór sprzętu pasiecznego do poszczególnych działań pasiecznych szacować wartość rodzin pszczelich nadzorować dobór materiału do budowy uli obliczyć koszty zakupu wyposażenia pasieczyska, urządzeń i narzędzi do obsługi rodzin pszczelich obliczyć koszty zakupu maszyn, urządzeń i narzędzi do wirowania i konfekcjonowania miodu, do wytopu i przerobu wosku pszczelego, pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		– dobrać sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	
Prace pasieczne w ciągu roku. Prace związanych z głównym przeglądem wiosennym. Poszerzanie i ścieśnianie gniazd pszczelich. Warunki dobrego rozwoju rodzin pszczelich. Likwidacja stanów anormalnych w rodzinie pszczelej. Prace związanych z głównym przeglądem rodzin pszczelich. Prace związanych z przygotowaniem rodzin pszczelich do zimowli.	18	– organizować łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich – przestrzegać zasad wykonywania przeglądów gniazd pszczelich – zapewnić warunki dobrego przygotowania pszczół do zimowli – zaplanować ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy – zaplanować warunki dobrego rozwoju rodzin pszczelich – zaplanować główne przeglądy – nadzorować poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczelej – zorganizować likwidację stanów anormalnych w rodzinie pszczelej	– nadzorować przesiedlanie do różnych typów uli – ocenić stan przezimowania rodzin pszczelich – zorganizować warunki dobrego rozwoju rodzin pszczelich – zaplanować warunki dobrego przygotowania pszczół do zimowli – zaplanować zapobieganie anormalnym stanom w rodzinie pszczelej
Wykorzystanie pożytków pszczelich.	10	– organizować prace związane z wykorzystaniem pożytków – zaplanować łączenie rodzin przed pożytkiem	– określać siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizacja prac związanych z przygotowaniem rodzin pszczelich do pożytków. Planowanie gospodarki wędrownej. Organizacja gospodarki wędrownej. Analiza dokumentacji ula kontrolnego.		– nadzorować prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków – zorganizować gospodarkę wędrowną – zaplanować transport rodzin pszczelich – zaplanować obserwacje fenologiczne – nadzorować prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego – analizować dokumentację ula kontrolnego	– zaplanować transport rodzin pszczelich z otwartymi wylotkami – przygotować rodziny pszczele na pożytek wrzosowy – opracować plan wędrówek pszczół na cały sezon
Organizacja prac związanych z przyspieszaniem rozwoju wiosennego rodzin pszczelich Planowanie i organizacja prac związanych z wyrównaniem siły rodzin pszczelich Planowanie i organizacja prac związanych z zakładaniem i usuwaniem krat ogrodowych. Planowanie i organizacja prac związanych z wstawianiem i usuwaniem ramki pracy.	15	– zorganizować za pomocą różnych metod prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich – zorganizować prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece – zaplanować wykorzystanie naturalnej produkcji wosku – obliczać potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węz – zaplanować terminy zakładania i usuwania krat odgrodowych	– nadzorować rozwój rodzin pszczelich w różnych porach roku – dobrać metody przyspieszania rozwoju rodzin pszczelich do istniejących warunków pogodowych i pożytkowych – dobrać metody mające na celu wyrównanie siły rodzin pszczelich w pasiece – przygotować rodziny pszczele do wykorzystania pożytków – analizować siłę i strukturę rodzin pszczelich w okresie wykorzystania pożytków

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Planowanie i organizacja wymiany matek pszczelich. Planowanie i organizacja prac związanych z pozyskiwaniem wosku pszczelego. Planowanie zapotrzebowania na plastry pszczele i węzę w pasiece.		– zaplanować terminy wstawiania ramek pracy w pasiece – zorganizować wymianę matek pszczelich i ograniczanie ich czerwienia – dobrać terminy wymiany matek pszczelich – nadzorować poddawanie matek pszczelich	– zastosować właściwą izolację i wentylację w gnieździe rodziny pszczelej – dobrać kratę odgradową
Organizacja prac związanych z zapobieganiem i zwalczaniem rójki. Planowanie i organizacja tworzenia rodzin pszczelich. Organizacja powiększania pasieki różnymi sposobami.	10	– zapobiegać rójce w pasiece i zwalczanie jej – nadzorować prace związane z wykorzystaniem rójki naturalnej – zaplanować terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich – zaplanować i nadzorować racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich – projektować powiększanie pasieki różnymi sposobami	– opracować plan zapobiegania nastrojowi rojowemu w rodzinie pszczelej – dobrać metody tworzenia nowych rodzin pszczelich – przewidywać skutki wpływu rójki na wyniki produkcyjne rodzin pszczelich – wykorzystać roje i pszczoły rojowe – analizować wady i zalety poszczególnych metod tworzenia rodzin pszczelich – opracować schemat gniazda rodziny pszczelej z ramką pracy

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– opracować schematy: odkładu, dzielenia rodzin „na pół lotu”, nalotu, „z dwóch trzecich” – uzasadnić potrzebę łączenia rodzin pszczelich
Planowanie i organizacja pozyskiwania miodu, pyłku, pierzgi, mleczka pszczelego i propolisu. Organizacja przetwarzania, konfekcjonowania i przechowywania produktów pszczelich.	10	– planować pozyskiwanie, przetwarzanie, konfekcjonowanie – i przechowywanie produktów pszczelich – kierować pracami związanymi z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, utrwalaniem i przechowywaniem produktów pszczelich – nadzorować pozyskiwanie, przetwórstwo, utrwalanie i przechowywanie produktów pszczelich	– zorganizować miodobranie – zorganizować pozyskiwanie i konserwowanie obnóży pyłkowego, pierzgi, mleczka pszczelego, propolis i jadu pszczelego – zaplanować wytop, klarowanie i bielenie wosku – opracować schemat rozmieszczenia sprzętu w pomieszczeniu do miodobrania – opracować plan postępowania z miodem i plastrami po odwirowaniu
Planowanie i organizacja obrotem plastrami w pasiece. Organizacja pobierania próbek czerwii. Zapobieganie chorobom pszczół i produktów pszczelich.	25	– zaplanować obrót plastrami w pasiece – nadzorować pobieranie próbek pszczół, czerwii i miodu w celu dokonania badań – zapobiegać chorobom pszczół i zakażeniom produktów pszczelich – nadzorować prace w pasiece zapowietrzonej	– opracować plan obrotu woskiem w pasiece – opracować instrukcję pobierania próbek pszczół, czerwii i miodu – w celu dokonania badań opracować instrukcję postępowania w pasiece zapowietrzonej

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizacja prac w pasiece zapowietrzonej. Planowanie i organizacja dezynfekcji plastrów i ramek. Organizacja przechowywania plastrów pszczelich. Nadzorowanie leczenia rodzin pszczelich w pasiece.		– nadzorować leczenie rodzin pszczelich dotkniętych chorobą niezaraźliwą lub zaraźliwą – zaplanować dezynfekcję ramek i plastrów pszczelich – zaplanować przechowywanie plastrów pszczelich – zorganizować izolację pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin – zastosować przepisy dotyczące chorób pszczół	– opracować instrukcję dezynfekcji ramek i plastrów pszczelich oraz przechowywania plastrów pszczelich
Dobierać rodziny pszczele do wychowu matek pszczelich i trutni. Organizowanie prac związanych z kierowaniem rozwoju rodzin wychowujących. Organizacja prac związanych z formułowaniem ramki hodowlanej Organizacja prac związanych z przekładaniem larw, izolacją mateczników, ich brakowaniem.	10	– dobierać rodziny pszczele do wychowu trutni – nadzorować prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie i matki pszczele – zaplanować izolację trutni hodowlanych – kierować pracami związanymi z formułowaniem ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego – planować układ plastrów	– opracować kalendarz wychowu trutni i matek pszczelich – nadzorować wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek – opracować schemat układu plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności – kontrolować unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku – nadzorować prace związane z wysyłką matek pszczelich

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Znakowanie matek pszczołowych. Planowanie i organizacja prac związanych z przygotowaniem ulików weselnych. Nasiedlanie ulików weselnych Organizacja sprzętu do wychowu trutni i matek pszczołowych.		– w gnieździe pszczołowym do wychowu matek pszczołowych – w rodzinie bez matki i w jej obecności – nadzorować prace związane z przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczołowych, znakowaniem matek pszczołowych – nadzorować przygotowanie ulików weselnych i skrzynek do przetrzymywania matek pszczołowych – zaplanować nasiedlanie ulików weselnych – dobrać sprzęt do wychowu trutni i matek pszczołowych	– obliczać koszty zakupu sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczołowych oraz do poddawania i transportu matek pszczołowych – zaplanować zakup sprzętu do wychowu trutni i chowu matek pszczołowych – obliczać koszty zakupu sprzętu do wychowu trutni i chowu matek pszczołowych – dobrać sprzęt do naturalnego – i sztucznego unasienniania matek pszczołowych oraz do transportu i poddawania matek pszczołowych
Organizacja siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych. Planowanie i organizowanie budowy gniazd dziko żyjących pszczołowatych dobieranie metod chowu dziko żyjących pszczołowatych.	10	– wskazać miejsca na gniazda dla dziko żyjących pszczołowatych – nadzorować budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych – dobrać materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych – dobrać metody chowu dziko żyjących pszczołowatych	– nadzorować wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych – zaplanować zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych – kontrolować zimowlę dziko żyjących pszczołowatych – dobierać uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizowanie rozmnażania dziko żyjących pszczołowatych. Dobieranie gatunki pszczołowatych do określonych upraw. Organizowanie transportu pszczołowatych na uprawy.		– nadzorować rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych – dobrać gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw – zorganizować wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy – wskazać przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania roślin	– zwiększać efektywność zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowatych

4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Program nauczania przedmiotu Organizacja produkcji pszczelarskiej należy realizować w różnych formach organizacyjnych dostosowanych do treści i metod kształcenia. Stosowane metody i formy organizacyjne pracy słuchacza/uczestnika powinny zapewnić osiągnięcie założonych celów kształcenia w programie nauczania. Wymaga to takiej organizacji kształcenia, w której proces uczenia się słuchaczy będzie dominować nad procesem nauczania, dlatego też szczególną uwagę należy zwrócić na dobrze zorganizowaną, samodzielną, kierowaną przez nauczyciela pracę słuchaczy.

W trakcie realizacji programu nauczania należy zwrócić uwagę na samokształcenie słuchacza/uczestnika oraz na korzystanie z różnych źródeł informacji, takich jak podręczniki, poradniki, normy, katalogi, instrukcje i pozatekstowe źródła informacji. Treści kształcenia powinny być aktualne i uwzględniać rzetelne materiały, narzędzia i sprzęt. Wskazane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych i specjalistycznych programów komputerowych, organizowanie wycieczek dydaktycznych do gospodarstw pasiecznych, na targi i wystawy pszczelarskie.

Nauczyciele kierujący procesem kształcenia umiejętności słuchacza/uczestnika powinni udzielać im pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją zadań, a także sterować tempem pracy z uwzględnieniem predyspozycji oraz doświadczeń słuchaczy.

Ponadto powinni rozwijać zainteresowanie zawodem, wskazywać możliwości dalszego kształcenia oraz zdobywania nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Propozycje metod nauczania

Ważnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest system sprawdzania i oceniania osiągnięć słuchacza/uczestnika. Wskazane jest prowadzenie badań diagnostycznych, kształtujących i sumatywnych. Badania diagnostyczne, przeprowadzone przed rozpoczęciem procesu kształcenia, mają na celu sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie potrzebnym do podjęcia nauki. Wyniki tych badań należy wykorzystać podczas planowania realizacji procesu kształcenia. Badania kształtujące, prowadzone w trakcie realizacji programu, mają na celu dostarczenie informacji o efektywności procesu nauczania. Informacje uzyskane w wyniku tych badań pozwalają nauczycielowi na dokonywanie niezbędnych korekt w organizacji procesu kształcenia w taki sposób, aby słuchacze osiągnęli założone cele kształcenia. Badania sumatywne powinny być prowadzone po zakończeniu realizacji programu. Pozwalają one stwierdzić, w jakim stopniu zostały przez słuchaczy osiągnięte założone cele kształcenia. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchaczy powinno odbywać się w sposób ciągły i systematyczny, przez cały czas realizacji programu. Wiedza może być sprawdzana za pomocą sprawdzianów ustnych i pisemnych oraz testów dydaktycznych pisemnych. Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać poprzez obserwację czynności wykonywanych przez słuchaczy podczas realizacji ćwiczeń, a także robienie sprawdzianów oraz testów praktycznych z zadaniami typu próba pracy. Prowadzenie pomiaru dydaktycznego wymaga od nauczyciela określenia kryteriów i norm oceniania, opracowania testów osiągnięć szkolnych, arkuszy obserwacji i arkuszy oceny postępów. Ocenianie powinno uświadamiać słuchaczowi poziom jego osiągnięć w stosunku do wymagań edukacyjnych oraz wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli i samoceny.

Obudowa dydaktyczna:

- podstawowy sprzęt pasieczny: dłuta pasieczne, szczoteczki do zmiatania pszczoł, nakrywki na matki, przegonki, rojołapki, transportówki, rojnice, spryskiwacz do skrapiania rojów, kraty odгородowe, pomost do osadzania rojów, podkarmiaczki i poidła ulowe,
- sprzęt do transportu uli, pasy spinające ule na czas transportu, izolatory,
- ule z kompletem wyposażeniem,
- samochód do przewozu pszczoł, laweta do przewozu pszczoł, namiot siatkowy do przeprowadzania miodobrania w terenie,
- miniładowarka do załadunku rodzin pszczelich,

- komora chłodnicza do przechowywania plastrów, komora do przechowywania produktów pasiecznych,
- przyczepa typu handlowa.
- drobny sprzęt do wychowu matek pszczelich, cieplarka, aparat do inseminacji matek pszczelich z butlą CO², odsiewacz trutni, uliki weselne.
- materiał do wyrobu gniazd dziko żyjących pszczołowaty (cięta trzcina, słoma żytnia, cegła dziurawka),
- domki dla dziko żyjących pszczołowatych.

Warunki realizacji

Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne odbywały się w 20-osobowych grupach. Wskazane jest, aby kształcenie było realizowane za pomocą następujących metod: pokaz z objaśnieniem, pokaz, metoda projektów, ćwiczenia.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

4.3.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Przestrzeganie zasad opracowywania biznesplanu do określonych potrzeb i warunków gospodarstwa rolniczego i pszczelarskiego.
- Przestrzeganie zasad przechowywania i sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich.
- Przestrzeganie zasad korzystania z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa.

- Stosować programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.
- Przestrzeganie zasad planowania przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich.
- Przestrzeganie zasad planowania sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich.
- Kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie.
- Przestrzeganie zasad kultury i etyki zawodowej.

4.3.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- obliczyć przychody w produkcji roślinnej i pasiecznej,
- sporządzić biznesplan dla wybranego przedsięwzięcia w pszczelarstwie,
- organizować pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich,
- dobierać urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich,
- nadzorować stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem i sprzedażą produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich,
- organizować sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich,
- obliczyć dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich,
- przygotować wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- wykorzystać technologię informacyjną do sporządzania niezbędnej dokumentacji,
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
- współpracować w zespole.

4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 7 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Charakteryzowanie norm związanych z BHP w rolnictwie i w pszczelarstwie Identyfikowanie czynników stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia w rolnictwie i pszczelarstwie. Charakteryzowanie obowiązkowych szkoleń w rolnictwie i pszczelarstwie.	3	wymienić normy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy w rolnictwie i pszczelarstwie wymienić czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia w rolnictwie i pszczelarstwie wymienić szkolenia z zakresu ochrony środowiska w rolnictwie i pszczelarstwie	omówić profilaktykę ochronną zdrowia pracowników w rolnictwie i pszczelarstwie opisać wypadki przy pracy i choroby zawodowe w rolnictwie i pszczelarstwie charakteryzować definicje i cele ergonomii
Identyfikowanie instytucji związanych z BHP oraz ochroną środowiska w Polsce. Charakteryzowanie zadań i uprawnień poszczególnych służb i instytucji.	4	wymienić zadania Państwowej Inspekcji Pracy i uprawnienia Państwowego Inspektora Pracy wymienić zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej i uprawnienia Państwowego inspektora sanitarnego wymienić zadania Urzędu Dozoru Technicznego i uprawnienia Inspektora Dozoru Technicznego wymienić zadania Inspekcji Ochrony Środowiska i uprawnienia Inspektora Ochrony Środowiska	interpretować ustawę o Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 13 kwietnia 2007 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 589 z późn. zm.). interpretować Ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej określić uprawnienia ww. instytucji (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 90, poz. 575 z późn. zm.). interpretować Ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska analizować raporty z przeprowadzonych inspekcji w rolnictwie

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– interpretować Ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz.1321 z późn. zm.).
Charakteryzowanie praw i obowiązków pracodawcy oraz pracownika. Określanie skutków nieprzestrzegania przepisów BHP w rolnictwie i pszczelarstwie.	2	– opisać skutki nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie i pszczelarstwie	– omówić obowiązki pracodawcy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, prawa i obowiązki pracownika z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Pojęcie kalkulacji i jej rodzaje. Charakteryzować koszty stałe i zmienne w produkcji roślinnej i pszczelarskiej. Obliczać koszty produkcji roślinnej i pszczelarskiej Sporządzanie kalkulacji przychodów i dochodów w produkcji roślinnej i pszczelarskiej. Środki gospodarcze i źródła ich finansowania Charakterystyka biznes planu. Sporządzanie biznes planu dla produkcji roślinnej i pszczelarskiej.	7	wymienić rodzaje kalkulacji definiować przychody i dochody w produkcji rolniczej i pszczelarskiej wskazywać zasadę gospodarności w prowadzeniu gospodarstwa rolnego i pszczelarskiego wymieniać środki gospodarcze i źródła ich finansowania wskazywać elementy składowe biznesplanu	analizować koszty i dochody w produkcji rolniczej i pszczelarskiej określić sytuację finansową gospodarstwa na podstawie rachunku zysków i strat kalkulować przychody i dochody w produkcji rolniczej i pszczelarskiej obliczyć przychody w produkcji roślinnej i pasiecznej wyliczyć dochód roczny pszczelarza klasyfikować aktywa i pasywa w gospodarstwie rolniczym i pszczelarskim obliczać aktywa i pasywa określić wpływ operacji gospodarczych na zmiany w aktywach i pasywach bilansu sporządzić biznesplan dla wybranego przedsięwzięcia w pszczelarstwie dostosować biznesplan do określonych potrzeb i warunków analizować realność wykonania biznesplanu, uwzględniając różne kryteria
Instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	2	wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	analizować zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	i rolnictwa, uwzględniając możliwość ich wykorzystania dobierać usługi odpowiednich instytucji i organizacji do wykonywanych zadań
Środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	2	wskazać warunki ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich gromadzić dokumentację do przygotowania wniosków o ubieganie się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	przygotować wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich stosować techniki radzenia sobie ze stresem
Programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań	2	rozróżniać programy komputerowe stosowane w prowadzeniu produkcji roślinnej i pszczelarskiej używać technologii informacyjnej do sporządzania niezbędnej dokumentacji przestrzegać zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	określić funkcje programów komputerowych stosowanych w produkcji roślinnej i pszczelarskiej wykorzystywać programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych w produkcji roślinnej i pszczelarskiej
Przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	2	wskazywać sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich używać urządzeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	organizować pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich nadzorować stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich Przepisy prawa regulujące sprzedaż bezpośrednią i RHD Obliczanie kosztów i dochodów ze sprzedaży bezpośredniej.	6	– opisać dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – wskazywać opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	– opisać dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – planować zakup opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – obliczyć koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – nadzorować stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – organizować sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – obliczyć dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – kontrolować prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich

4.3.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

W programie nauczania przedmiotu Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim wymagane jest stosowanie aktywizujących metod kształcenia, umożliwiających osiągnięcie pozytywnych efektów oraz przygotowujących słuchacza do funkcjonowania na rynku pracy jako przedsiębiorca. w procesie dydaktycznym powinna być kształtowana umiejętność analizowania przepisów prawa, a także przyjęcia postawy

odpowiedzialności za działanie niezgodne z przepisami prawa. Oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy należy dokonać przez ocenę wykonanego projektu.

W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne, powinny się znajdować: zbiory przepisów prawa w zakresie działalności gospodarczej i prawa pracy, komputer z dostępem do internetu (jedno stanowisko dla dwóch słuchaczy), urządzenia multimedialne, zestawy ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla słuchaczy. Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda tekstu przewodniego, która ułatwi słuchaczom samodzielne zbieranie i analizowanie informacji dotyczących zakładania własnej działalności pszczelarskiej, oraz metoda projektu. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Propozycje metod nauczania

Aby osiągnąć założone cele, nauczyciel powinien stosować zróżnicowane metody i formy oceniania. w programie nauczania przedmiotu Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim można równocześnie wykorzystać: ocenę dokonaną przez nauczyciela, samoocenę, ocenę koleżeńską oraz ocenę dokonaną przez konsultanta. Ocenie mogą podlegać: wypowiedzi ustne, obejmujące takie sytuacje dydaktyczne, jak np.: analiza raportów firmy oraz rynku, merytoryczna dyskusja przy podejmowaniu decyzji, prezentacja wybranych strategii, argumentowanie swoich wyborów, prace pisemne, np.: ćwiczenia i karty pracy, testy, kartkówki, oraz zadania praktyczne, np.: prowadzenie rozgrywek, sporządzenie biznesplanu dla dowolnego gospodarstwa pszczelarskiego, podejmowanie decyzji biznesowych. metoda projektu, metoda tekstu przewodniego, symulacje, gry dydaktyczne, pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem.

Obudowa dydaktyczna

- komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- programy do rachunkowości rolniczej i sporządzania biznesplanu,
- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny,
- ekran projekcyjny,
- tablica szkolna biała suchościeralna,
- tablica flipchart.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchacza/uczestnika np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy/uczestników. w trakcie prac ze słuchaczami/uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchacza/uczestnika w zależności od ich możliwości i potrzeb.

4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy

4.4.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Nabywanie umiejętności posługiwania się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiających realizację zadań zawodowych.
- Interpretowanie wypowiedzi artykułowanych powoli i wyraźnie w standardowej odmianie języka, dotyczących wykonywania typowych czynności zawodowych.
- Nabywanie umiejętności analizowania i interpretowania krótkich tekstów pisemnych dotyczących wykonywania typowych czynności zawodowych.
- Formułowanie krótkich i zrozumiałych wypowiedzi oraz tekstów pisemnych umożliwiających komunikowanie się w środowisku pracy.
- Korzystanie z obcojęzycznych źródeł informacji.

- Przestrzeganie zasad kultury i etyki zawodowej.

4.4.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- zastosować język obcy podczas obsługi klienta,
- przeczytać korespondencję otrzymywaną za pomocą poczty elektronicznej,
- zaprezentować czynności związane z obsługą potencjalnego klienta firmy pszczelarskiej,
- poprowadzić w języku obcym rozmowę z zakresu pszczelarstwa,
- posłużyć się językiem obcym w zakresie wspomagającym wykonywanie zadań zawodowych,
- przetłumaczyć na język obcy teksty zawodowe napisane w języku polskim,
- porozumieć się z uczestnikami procesu pracy, wykorzystując słownictwo zawodowe,
- przekazać informacje w języku obcym dotyczące wykonywanych prac pszczelarskich,
- zastosować obcojęzyczne instrukcje dotyczące obsługi sprzętu mechanicznego w pszczelarstwie,
- porozumieć się w języku obcym z zespołem współpracowników,
- korzystać z obcojęzycznych portali internetowych w celu zdobycia informacji,
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
- współdziałać w zespole.

4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 8 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Podstawowe słownictwo zawodowe związane z bhp w pszczelarstwie i rolnictwie Podstawowe słownictwo zawodowe związane z obsługą sprzętu i urządzeń stosowanych w pszczelarstwie i rolnictwie Podstawowe słownictwo dotyczące specyfikacji dokumentów, formularzy w pszczelarstwie i rolnictwie. podstawowe słownictwo stosowane podczas obsługi klienta.	10	– użyć podstawowego słownictwa związanego z bezpieczeństwem i higieną pracy, zapewniającego prawidłową obsługę narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów, umożliwiającego sprawne wykonywanie procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych oraz prawidłowe wypełnienie formularzy, słownictwa dotyczącego specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych, umożliwiającego prawidłowe wykonywanie świadczonych usług, w tym obsługi klienta	– stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy – stosować środki językowe umożliwiające obsługę narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów – stosować środki językowe umożliwiające przeprowadzanie procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych – stosować środki językowe umożliwiające wypełnianie formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych – stosować środki językowe umożliwiające wykonywanie świadczonych usług, w tym obsługi klienta
Formułowanie wypowiedzi związanych z zadaniami zawodowymi	20	– znajdować w wypowiedzi określone informacje	– określić związki między poszczególnymi częściami tekstu – układać informacje w określonym porządku

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Udzielanie wskazówek i instrukcji w różnych sytuacjach zawodowych. Prowadzenie rozmów i negocjacji zawodowych. Wrażanie własnego stanowiska, prezentowanie materiałów. Przekazywanie informacji zawodowych w języku obcym. Prowadzenie rozmów i negocjacji zawodowych Korzystanie z tekstów, instrukcji w języku obcym. Przekazywanie informacji w języku obcym zawarte w materiałach wizualnych.		– opisywać przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – stosować zasady konstruowania tekstów o różnych charakterze – rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę – opisać główną myśl wypowiedzi/tekstu lub fragmentu wypowiedzi/tekstu	– wyrażać i uzasadniać swoje stanowisko – przedstawiać sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udzielać instrukcji, wskazówek, określać zasady) – uzyskać oraz przekazać informacje i wyjaśnienia – prowadzić proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosować zwroty i formy grzecznościowe – przedstawiać publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację – korzystać ze słownika dwu-i jednojęzycznego – współdziałać z innymi osobami, realizując zadania zawodowe – korzystać z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych – stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatny do sytuacji – wyrażać swoje opinie i uzasadniać je

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– pytać o opinie, zgadzać się lub nie z opiniami innych osób – dostosować styl wypowiedzi do sytuacji – przekazać w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazać w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazać w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym (identyfikować słowa kluczowe, internacjonalizmy) – wykorzystywać kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszczać (jeżeli to konieczne) wypowiedź – zastępować nieznane słowa innymi wyrazami – wykorzystywać opis, środki niewerbalne

4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Program nauczania przedmiotu Język obcy zawodowy należy realizować w różnych formach organizacyjnych dostosowanych do treści i metod kształcenia. Stosowane metody i formy organizacyjne pracy słuchaczy powinny zapewnić osiągnięcie założonych celów kształcenia w programie nauczania. Wymaga to takiej organizacji kształcenia, w której proces uczenia się słuchaczy będzie dominować nad procesem nauczania, dlatego też szczególną uwagę należy zwrócić na dobrze zorganizowaną, samodzielną, kierowaną przez nauczyciela pracę słuchaczy.

W trakcie realizacji programu nauczania należy zwrócić uwagę na samokształcenie słuchaczy oraz na korzystanie z różnych źródeł informacji, takich jak podręczniki, poradniki, normy, katalogi, instrukcje i pozatekstowe źródła informacji. Treści kształcenia powinny być aktualne i uwzględniać rzetelne materiały, narzędzia i sprzęt.

Wskazane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych i specjalistycznych programów komputerowych, zestawy ćwiczeń w języku obcym. Nauczyciele kierujący procesem kształcenia umiejętności słuchaczy powinni udzielać im pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją zadań, a także sterować tempem pracy z uwzględnieniem predyspozycji oraz doświadczeń słuchaczy. Ponadto powinni rozwijać zainteresowanie zawodem, wskazywać możliwości dalszego kształcenia, zdobywania nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Zajęcia edukacyjne prowadzone są w pracowni wyposażonej w: obcojęzyczne materiały dotyczące pszczelarstwa, prospekty reklamowe oraz literaturę branżową w języku obcym, komputer z dostępem do Internetu, urządzenia multimedialne i odtwarzacze CD. Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne odbywały się w 10-osobowych grupach. Proponowane metody nauczania: ćwiczenia słownikowo-leksykalne, ćwiczenia czytania tekstu ze zrozumieniem, ćwiczenia praktyczne z użyciem komputera i Internetu, metoda sytuacyjna, metoda tekstu przewodniego, metoda projektu, pogadanka, dyskusja.

Propozycje metod nauczania

Ważnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest system sprawdzania i oceniania osiągnięć szkolnych słuchacza. Wskazane jest prowadzenie badań diagnostycznych, kształtujących i sumatywnych.

Badania diagnostyczne, przeprowadzone przed rozpoczęciem procesu kształcenia, mają na celu sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie potrzebnym do podjęcia nauki. Wyniki tych badań należy wykorzystać podczas planowania realizacji procesu kształcenia.

Badania kształtujące, prowadzone w trakcie realizacji programu, mają na celu dostarczenie informacji o efektywności procesu nauczania. Informacje uzyskane w wyniku tych badań pozwalają nauczycielowi na dokonywanie niezbędnych korekt w organizacji procesu kształcenia w taki sposób, aby słuchacze osiągnęli założone cele kształcenia.

Badania sumatywne powinny być prowadzone po zakończeniu realizacji programu. Pozwalają one stwierdzić, w jakim stopniu zostały przez słuchaczy osiągnięte założone cele kształcenia. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchaczy powinno odbywać się w sposób ciągły i systematyczny, przez cały czas realizacji programu. Wiedza może być sprawdzana za pomocą sprawdzianów ustnych i pisemnych oraz testów dydaktycznych pisemnych. Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać poprzez obserwację czynności wykonywanych przez słuchaczy podczas realizacji ćwiczeń, a także robienie sprawdzianów oraz testów praktycznych z zadaniami typu próba pracy. Prowadzenie pomiaru dydaktycznego wymaga od nauczyciela określenia kryteriów i norm oceniania, opracowania testów osiągnięć szkolnych, arkuszy obserwacji i arkuszy oceny postępów. Ocenianie powinno uświadamiać słuchaczowi poziom jego osiągnięć w stosunku do wymagań edukacyjnych oraz wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli samooceny.

Obudowa dydaktyczna,

- komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny,
- telewizor,
- ekran projekcyjny,
- tablica szkolna biała suchościeralna,
- tablica flipchart,
- słuchawki z mikrofonem,
- system do nauczania języków obcych,
- apteczka zaopatrzona w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy.

- komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- słuchawki z mikrofonem.

Warunki realizacji

W pracowni założono jednakowe wyposażenie wszystkich stanowisk dydaktycznych. Przyjęto, że w pracowni prowadzony jest proces kształcenia z podziałem na grupy i może się w niej znajdować maksymalnie 15 stanowisk dydaktycznych, jedno stanowisko dla jednego słuchacza. komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, słuchawki z mikrofonem.

4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacz/uczestnika/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.5. Program nauczania dla przedmiotu: Przepisy ruchu drogowego**4.5.1. Cele ogólne przedmiotu**

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznawanie budowy pojazdów samochodowych i rolniczych.
- Poznawanie zasad działania pojazdów samochodowych i rolniczych.
- Poznawanie zasad ruchu drogowego.
- Poznawanie życia biologicznego człowieka.
- Poznawanie zasady postępowania po wypadkach komunikacyjnych.
- Kształtowanie umiejętności współpracy w grupie.

- Przestrzeganie zasad kultury i etyki zawodowej.

4.5.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- klasyfikować pojazdy samochodowe i rolnicze,
- opisać czynności kontrolno-obslugowe pojazdów rolniczych i samochodowych,
- omówić przepisy ruchu drogowego,
- omówić znaki drogowe,
- przedstawić zasady ruchu pojazdów,
- przygotować miejsce pracy kierowcy,
- przedstawić łańcuch przeżycia – zasady postępowania na miejscu wypadku,
- udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej,
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem,
- współdziałać w zespole.

4.5.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 9 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Klasyfikacja, identyfikacja pojazdów samochodowych i rolniczych	5	– wymienić pojazdy samochodowe – opisać budowę pojazdów samochodowych i rolniczych – opisać własności trakcyjne pojazdów samochodowych i rolniczych – opisać zasadę działania elementów nośnych i jezdnych pojazdów samochodowych i rolniczych – opisać nadwozia pojazdów samochodowych i rolniczych	– dobrać pojazdy rolnicze oraz urządzenia do wykonywania poszczególnych prac w rolnictwie i pszczelarstwie – dobrać koła i ogumienie
Czynności kontrolno-obslugowe pojazdów rolniczych i samochodowych	5	– wymienić elementy kontrolno-pomiarowe pojazdu – omówić zasady doboru i uzupełniania materiałów eksploatacyjnych	– ocenić wpływ sprawności pojazdu – i urządzenia na bezpieczeństwo podczas ich użytkowania – charakteryzować zakres czynności kontrolno-obslugowych – charakteryzować codzienną obsługę pojazdów
Wprowadzenie do przepisów ruchu drogowego	6	– wskazać dopuszczalne prędkości w obszarze zabudowanym, niezabudowanym i strefie zamieszkania – wymienić rodzaje manewrów na drodze	– charakteryzować ogólne zasady ruchu drogowego – charakteryzować rodzaje dróg

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

		– omówić zasadę ograniczonego zaufania w ruchu drogowym – omówić zasadę stosowania się do poleceń, sygnałów i znaków drogowych – wymienić rodzaje pojazdów uprzywilejowanych na drogach publicznych	
Znaki drogowe		– omówić zasady rozmieszczania znaków drogowych na drogach – opisać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, informacyjne, poziome – rozpoznać sygnały świetlne i nadawane przez osoby kierujące ruchem	– charakteryzować zasady rozmieszczania znaków drogowych na drogach
Ogólne zasady ruchu pojazdów	8	– omówić ogólne zasady ruchu pojazdów – opisać zasady włączania się do ruchu – opisać zasady wymijania, omijania – opisać zasady cofania i zmiany pasa ruchu – opisać zasady wyprzedzania pojazdów – omówić innych użytkowników dróg –pieszego i rowerzystę – opisać zatrzymanie i postój – omówić przejazd przez skrzyżowania i pierwszeństwo przejazdu – omówić skrzyżowania o ruch okrężnym – opisać przewożenie osób i ładunków	– opisać zasady używania sygnałów dźwiękowych i świetlnych
Przygotowanie miejsca pracy kierowcy	4	– opisać warunki dopuszczenia pojazdów do ruchu drogowego – omówić sposób zyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami	– charakteryzować przeglądy techniczne – scharakteryzować egzamin wewnętrzny kat. B

		– opisać kontrolowanie przez policję ruchu drogowego – opisać ewidencję kierowców – opisać ewidencję pojazdów – wymienić kategorie praw jazdy i zakres uprawnień – opisać proces wydawania praw jazdy – omówić pozbawienie kierowcy uprawnień do kierowania – omówić procedury na egzaminie wewnętrznym i państwowym	
Postępowanie w przypadku wypadku komunikacyjnego	2	– opisać wpływ alkoholu i narkotyków na organizm człowieka – omówić łańcuch przeżycia – zasady postępowania na miejscu wypadku – podać zasady aseptycznego i bezpiecznego postępowania ratownika – opisać pierwszą pomoc w przypadku utraty przytomności – opisać pierwszą pomoc w przypadku krwotoku, złamania, oparzenia – ocenić stan poszkodowanych w wypadku	– udzielić pierwszej pomocy – w przypadku braku przytomności – udzielić pierwszej pomocy w przypadku krwotoku, złamania, oparzenia, zatrucia

4.5.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Program nauczania przedmiotu Przepisy ruchu drogowego należy realizować w różnych formach organizacyjnych dostosowanych do treści i metod kształcenia. Stosowane metody i formy organizacyjne pracy słuchaczy powinny zapewnić osiągnięcie założonych celów kształcenia w programie nauczania. Wymaga to takiej organizacji kształcenia, w której proces uczenia się słuchaczy będzie dominować nad procesem nauczania, dlatego też szczególną uwagę należy zwrócić na dobrze zorganizowaną, samodzielną, kierowaną przez nauczyciela pracę słuchaczy.

W trakcie realizacji programu nauczania należy zwrócić uwagę na samokształcenie słuchaczy oraz na korzystanie z różnych źródeł informacji, takich jak podręczniki, poradniki, normy, katalogi, instrukcje i pozatekstowe źródła informacji. Treści kształcenia powinny być aktualne i uwzględniać rzetelne materiały, narzędzia i sprzęt.

Wskazane jest wykorzystywanie filmów dydaktycznych i specjalistycznych programów komputerowych i symulatorów. Nauczyciele kierujący procesem kształcenia umiejętności słuchaczy powinni udzielać im pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z realizacją zadań, a także sterować tempem pracy z uwzględnieniem predyspozycji oraz doświadczeń słuchaczy. Ponadto powinni rozwijać zainteresowanie zawodem, wskazywać możliwości dalszego kształcenia, zdobywania nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Propozycje metod nauczania,

Ważnym elementem organizacji procesu dydaktycznego jest system sprawdzania i oceniania osiągnięć szkolnych słuchacza. Wskazane jest prowadzenie badań diagnostycznych, kształtujących i sumatywnych. Badania diagnostyczne, przeprowadzone przed rozpoczęciem procesu kształcenia, mają na celu sprawdzenie poziomu wiadomości i umiejętności w zakresie potrzebnym do podjęcia nauki. Wyniki tych badań należy wykorzystać podczas planowania realizacji procesu kształcenia. Badania kształtujące, prowadzone w trakcie realizacji programu, mają na celu dostarczenie informacji o efektywności procesu nauczania. Informacje uzyskane w wyniku tych badań pozwalają nauczycielowi na dokonywanie niezbędnych korekt w organizacji procesu kształcenia w taki sposób, aby słuchacze osiągnęli założone cele kształcenia. Badania sumatywne powinny być prowadzone po zakończeniu realizacji programu. Pozwalają one stwierdzić, w jakim stopniu zostały przez słuchaczy osiągnięte założone cele kształcenia. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchaczy powinno odbywać się w sposób ciągły i systematyczny, przez cały czas realizacji programu. Wiedza może być sprawdzana za pomocą sprawdzianów ustnych i pisemnych oraz testów dydaktycznych pisemnych. Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać poprzez obserwację czynności wykonywanych przez słuchaczy podczas realizacji ćwiczeń,

a także robienie sprawdzianów praktycznych oraz testów praktycznych z zadaniami typu próba pracy.

Prowadzenie pomiaru dydaktycznego wymaga od nauczyciela określenia kryteriów i norm oceniania, opracowania testów osiągnięć szkolnych, arkuszy obserwacji i arkuszy oceny postępów. Ocenianie powinno uświadamiać słuchaczowi poziom jego osiągnięć w stosunku do wymagań edukacyjnych oraz wdrażać do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny.

Obudowa dydaktyczna:

- komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,

- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny,
- ekran projekcyjny,
- tablica szkolna biała suchościeralna,
- tablica flipchart. fantom do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- oprogramowanie do nauki przepisów ruchu drogowego,
- klawiatura do przeprowadzania egzaminów wewnętrznych.
- instrukcje obsługi pojazdów,
- akty prawne dotyczące przepisów ruchu drogowego,
- znaki drogowe, filmy i prezentacje dotyczące ruchu drogowego.
- apteczka zaopatrzona w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy.
- przepisy i regulaminy BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska obowiązujące w transporcie drogowym.

Warunki realizacji

Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne odbywały się w 20-osobowych grupach. Proponowane metody nauczania: pokaz z objaśnieniem, pokaz, metoda projektów, ćwiczenia.

4.5.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.6. Program nauczania dla przedmiotu: Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

4.6.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Organizowanie bazy użytkowej dla pasieki, prace pasieczne, prace związane z rozwojem i rozmnażaniem rodzin pszczelich.
- Zapobieganie chorobom pszczół i zakażeniom produktów pszczelich oraz zwalczanie tego zagrożenia.
- Organizowanie wychowu matek pszczelich.
- Organizowanie gospodarstwa pasiecznego z zastosowaniem różnych technologii produkcji pszczelarskiej.
- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosowanie przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w pszczelarstwie.
- Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac pszczelarskich.
- Organizowanie pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i konfekcjonowania produktów pszczelich.
- Przestrzeganie zasad kultury i etyki, wykazywanie się kreatywnością i otwartością na zmiany, aktualizowanie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych, radzenie sobie ze stresem.
- Organizowanie prac zespołu zgodnie z przydzielonymi zadaniami.

4.6.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- organizować bazę użytkową dla pasieki,
- organizować prace z wykorzystaniem pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej i pszczelarskiej,
- eksploatować pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej i pszczelarskiej,

- organizować zakładanie pasieki i jej wyposażenie,
- planować prace pasieczne w sezonie,
- planować wykorzystanie pożytków pszczelich,
- kierować rozwojem rodziny pszczelej,
- organizować pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich,
- zapobiegać chorobom pszczół i zakażeniom produktów pszczelich oraz zwalczać je,
- organizować wychów trutni i matek pszczelich oraz ich unasiennianie,
- organizować gniazda i chów dziko żyjących pszczołowatych,
- planować wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania,
- organizować pasieczysko i pracownię pasieczną wraz z wyposażeniem,
- organizować sprzęt do pozyskiwania obnoży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu,
- organizować sprzęt do wychowu matek pszczelich,
- planować przechowywanie oraz sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich.

4.6.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 10 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Zasad bezpieczeństwa i higieny pracy Przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w pszczelarstwie	2	– rozróżnić rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – opisać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe	– reagować w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej – oceniać stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określać sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w pszczelarstwie
Znaki bezpieczeństwa i alarmów Znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe Gospodarka odpadami.	4	– rozróżniać rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – reagować w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej	– opisać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe – oceniać stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określać sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizację stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	2	– określić ergonomiczne zasady organizacji pracy w pszczelarstwie – określić zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w pszczelarstwie	– organizować stanowisko pracy w pszczelarstwie
Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	2	– dobierać środki ochrony indywidualnej do prac w pszczelarstwie – dobierać środki ochrony zbiorowej do prac w pszczelarstwie	– charakteryzować środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – charakteryzować środki ochrony zbiorowej do prac w pszczelarstwie
Pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	4	– zabezpieczać siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układać poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamiać odpowiednie służby – opisywać udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar	– opisywać podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – oceniać sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
Pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji pszczelarskiej	4	–	– posługiwać się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej
Obsługa maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej	4	– obsługiwać maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej	– konserwować maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej
Przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich oraz Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie	2	– wymieniać przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich w zakresie pszczół	– określać cele Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie
Organizacja zakładania pasieki i jej wyposażenia Organizacja wyposażenia pracowni. organizacja kupna pszczół.	8	– wskazywać typ ula do określonych zasobów poużytkowych opisywać zasoby pożytkowe okolicy	– nadzorować wybór miejsca na pasieczysko i pasiekę – analizować rozmieszczenie pasiek w okolicy

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– nadzorować wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie organizować kupno pszczoł
Planowanie prac pasiecznych w sezonie. Organizacja łączenia i przesiedlania rodzin pszczelich	8	– opisać zasady wykonywania przeglądów gniazd pszczelich – wskazać warunki dobrego przygotowania pszczoł do zimowli – opisać stan prezimowania rodzin pszczelich	– organizować łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich – planować ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy – planować warunki dobrego rozwoju jesiennego i wiosennego rodzin pszczelich – planować główny przegląd wiosenny – nadzorować poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczelej – organizować likwidację stanów anormalnych w rodzinie pszczelej
Planowanie wykorzystania pożytków pszczelich Łączenie rodzin przed pożytkiem. Transport rodzin pszczelich	10	– określić siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków – opisać organizację gospodarki wędrownej	– organizować prace związane z wykorzystaniem pożytków – planować łączenie rodzin przed pożytkiem

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
6. Obserwacje fenologiczne. 7. Ul kontrolny i jego dokumentacja.		– nadzorować prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego	– nadzorować prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków – organizować gospodarkę wędrowną – planować transport rodzin pszczelich – planować obserwacje fenologiczne – analizować dokumentację ula kontrolnego
Kierowanie rozwojem rodziny pszczelej Prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodziny pszczelej. Wyrównywanie siły rodziny. Organizacja wymiany matek pszczelich.	10	– wskazywać sposoby wykorzystania naturalnej produkcji wosku – wskazać potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węz – wskazywać terminy wymiany matek pszczelich	– organizować prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich różnymi metodami – organizować prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece – planować terminy zakładania i usuwania krat odgradowych – planować terminy wstawiania ramek pracy w pasiece – organizować wymianę matek pszczelich i ograniczać ich czerwienie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizacja rozmnażania rodzin pszczelich Projektowanie powiększania pasieki.	10	– opisywać prace związane z wykorzystaniem rójki naturalnej – wskazywać terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich	– zapobiegać rójkom w pasiece i zwalczać je – planować racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich – projektować powiększanie pasieki różnymi sposobami – nadzorować rozmnażanie rodzin pszczelich
Organizacja pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i konfekcjonowania produktów pszczelich	8	– wskazać prace w pasiece zapowietrzonej – wskazywać sposoby dezynfekcji ramek i plastrów pszczelich – opisać sposoby przechowywania plastrów pszczelich	– planować zapobieganie chorobom pszczół i zakażeniom produktów pszczelich – nadzorować leczenie rodzin pszczelich dotkniętych chorobą niezaraźliwą lub zaraźliwą – organizować izolację pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin – stosować przepisy dotyczące chorób pszczół – planować obrót plastrami w pasiece – nadzorować pobieranie próbek pszczół, czerwii i miodu w celu wykonania badań
Organizacja wychowu trutni Kalendarz wychowu trutni	7	– opisać kalendarz wychowu trutni – wskazywać rodziny pszczele do wychowu trutni	– nadzorować prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– planować izolację trutni hodowlanych
Organizacja wychowu i unasienniania matek pszczelich Przekładanie larw Izolacja mateczników. Przygotowanie i nasiedlanie ulików weselnych. Kontrola unasienniania matek pszczelich. Wysyłka matek pszczelich	15	– opisywać wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek – wskazywać układ plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności – przygotować uliki weselne i skrzynki do przetrzymywania matek pszczelich	– kierować pracami związanymi z formułowaniem ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego – nadzorować prace związane z przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczelich, znakowaniem matek pszczelich – planować nasiedlanie ulików weselnych – kontrolować unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku – nadzorować prace związane z wysyłką matek pszczelich
Organizacja gniazda i chowu dziko żyjących pszczołowatych	10	– wskazać miejsca na gniazda dziko żyjących pszczołowatych – opisywać budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych	– nadzorować wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych – planować zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		– wskazywać materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych	– dobierać metody chowu dziko żyjących pszczołowatych – nadzorować rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych – kontrolować zimowlę dziko żyjących pszczołowatych
Planowanie wykorzystania dziko żyjących pszczołowatych do zapylania	8	– wskazywać gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw – opisywać uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych – wskazywać przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania roślin	– organizować wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy – zwiększać efektywność zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowatych
Organizacja pasieczyska wraz z wyposażeniem	8	– opisywać zagospodarowanie pasieczyska – wskazywać wyposażenie uli	– planować pasieczysko – planować wyposażenie pasieczyska – planować zakup uli i ich wyposażenie – dobierać typ i rodzaj uli
Organizacja wyposażenia pracowni pasiecznej	6	– wskazywać urządzenia i narzędzia do obsługi rodzin pszczelich	– przygotować sprzęt do obsługi rodzin pszczelich

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		– wskazywać maszyny i narzędzia do wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego	– planować wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego – planować pomieszczenia do wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego
Organizacja sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	6	– wskazywać sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	– planować zakup sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu
Organizacja sprzętu do wychowu matek pszczelich	6	– wskazywać sprzęt do wychowu trutni i matek pszczelich – wskazywać sprzęt do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu i poddawania matek pszczelich	– planować zakup sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich – planować zakup sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu – i poddawania matek pszczelich
Organizacja przechowywania produktów pszczelich	6	– opisać mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pszczelich	– organizować pomieszczenia do przechowywania produktów pszczelich

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
		– wskazywać sposób przechowywania produktów pszczelich	– używać urządzeń do przechowywania produktów pszczelich – nadzorować stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pszczelich – dobierać urządzenia do przechowywania produktów pszczelich
Planowanie sprzedaży produktów pszczelich Projektowanie etykiet na produkty pszczele.	10	– wskazywać dokumentację i warunki sprzedaży produktów pszczelich – dobierać opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pszczelich	– kontrolować prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pszczelich – planować zakupy opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pszczelich – nadzorować stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pszczelimi – organizować sprzedaż produktów pszczelich

4.6.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

W procesie dydaktycznym zaleca się stosować następujące metody: wykład informacyjny, dyskusja dydaktyczna, pokaz z instruktążem, metoda projektów, metoda tekstu przewodniego oraz ćwiczenia praktyczne. Szczególnie wskazana jest metoda projektów, umożliwiająca planowanie własnych rozwiązań w zakresie organizacji wybranej produkcji. Zajęcia dydaktyczne należy prowadzić w pracowni wyposażonej

w sprzęt literaturę zawodową i normy. Zajęcia praktyczne z powinna być również wyposażona w komputery z dostępem do edytorów tekstu i arkuszy kalkulacyjnych.

Program zajęć praktycznych obejmuje treści dotyczące zagadnień związanych z posługiwaniem się sprzętem do produkcji rolniczej i pasiecznej, poznaniem układów oraz urządzeń rolniczych i pasiecznych. Istotne jest opanowanie przez słuchacza umiejętności operowania podstawowymi pojęciami z zakresu techniki rolniczej. Zaleca się, aby w trakcie realizacji programu nauczania rozszerzać w miarę potrzeb te zagadnienia, które dotyczą bezpośrednio zawodu technika pszczelarza. Dla ułatwienia zrozumienia realizowanych treści wskazane jest prezentowanie filmów dydaktycznych oraz organizowanie wycieczek do wielkotowarowych gospodarstw pasiecznych, co pozwoli na poznanie urządzeń w pszczelarstwie, a także sposobu używania ich zgodnie z przepisami ruchu drogowego i bhp.

Propozycje metod nauczania:

- pokaz z objaśnieniem,
- pokaz z instruktażem,
- ćwiczenia laboratoryjne,
- metoda tekstu przewodniego,
- metoda projektów.
- Obudowa dydaktyczna:
 - miodarka diagonalna ręczna, elektryczna i elektryczno-ręczna, miodarka radialna ręczna, elektryczna i elektryczno-ręczna,
 - miodarka kasetowa ręczna, elektryczna i elektryczno-ręczna, dozownik do miodu ze stołem obrotowym, etykieciarka,
 - pompa ssąco-tłocząca do miodu, odstojniki nierdzewne do miodu 30, 50 i 100 litrowe,
 - naczynia na miód, cedzidła (sita) do oczyszczania miodu,
 - urządzenie do kremowania miodu,
 - komora dekrystalizacyjna na 65 i 300 litrów,

- stół do odsklepiania miodu, rozluźniacz do miodu, odsklepiacze, widelcowe, nożowe i bijakowe,
- suszarka do pyłku, poławiacz pyłku, wialnia do pyłku, osuszacz powietrza,
- drobny sprzęt do pozyskiwania propolisu, mleczka i jadu pszczelego, zamrażarka.
- regulamin pracowni pasiecznej,
- instrukcje obsługi sprzętu stanowiącego wyposażenie pracowni,
- Kodeks dobrej praktyki w pasiece,
- literatura zawodowa, podręczniki, czasopisma, normy, katalogi oraz inne materiały pomocne w nauce zawodu.

Warunki realizacji

Zajęcia należy prowadzić najczęściej metodą ćwiczeń praktycznych oraz stosując metody aktywizujące. Z uwagi na bezpieczeństwo słuchacza/uczestnika zajęcia powinny być prowadzone w grupach nie większych niż 16 osób, a podczas wykonywania ćwiczeń słuchacza/uczestnika powinni pracować w grupach max. 2-osobowych. w trakcie prac ze słuchacz/uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchacza/uczestnika w zależności od ich możliwości i potrzeb. w czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz/uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchacza/uczestnika oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

4.6.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.7. Program nauczania dla przedmiotu: Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej

4.7.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Planowanie i organizowanie uprawy roślin z zastosowaniem różnych technologii.
- Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosowanie przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w produkcji roślinnej.
- Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac rolniczych.
- Organizowanie prac agrotechnicznych z wykorzystaniem pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w gospodarstwie rolniczym.
- Organizowanie pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i konfekcjonowania produktów roślinnych.
- Przestrzeganie zasad kultury i etyki, wykazywanie się kreatywnością i otwartością na zmiany, aktualizowanie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych, radzenie sobie ze stresem.
- Organizowanie prac zespołu zgodnie z przydzielonymi zadaniami.
- Kierowanie pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji osób i ról, jakie odgrywają.
- Korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa.

4.7.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (słuchacz/uczestnik potrafi):

- planować zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin,
- organizować prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin,
- organizować proces produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i Zasadami Wzajemnej Zgodności,

- organizować produkcję roślin uprawnych według określonej technologii,
- organizować prace z wykorzystaniem pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej,
- eksploatować pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej,
- organizować pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów roślinnych,
- planować przechowywanie oraz sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego.

4.7.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 11 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Zasad bezpieczeństwa i higieny pracy Przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie	4	– rozróżnić rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – opisać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe	– reagować w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej – oceniać stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określać sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Znaki bezpieczeństwa i alarmów Znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe Gospodarka odpadami.	4	– rozróżniać rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów – reagować w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej	– opisać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe – oceniać stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska – określać sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie
Organizację stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	4	– określić ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie – określić zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie	– organizować stanowisko pracy w rolnictwie
Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	4	– dobierać środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – dobierać środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie	– charakteryzować środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie – charakteryzować środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej	4	–	– posługiwać się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej
Obsługa maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej	4	– obsługiwać maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji rolniczej	– konserwować maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji rolniczej
Zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin Zasady układania płodozmianów. Planowanie płodozmianów. Projektowanie płodozmianów.	8	– wyjaśnić wpływ przedplonu na właściwości stanowiska – wskazać wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin – wymienić zasady układania zmianowań i płodozmianu	– analizować klimatyczne i glebowe czynniki siedliska – ustalić wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin – stosować zasady układania zmianowań – układać zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych – planować płodozmian z uwzględnieniem Dobrej Praktyki Rolniczej i Zasad Wzajemnej Zgodności – projektować płodozmian w gospodarstwie – nadzorować wprowadzanie płodozmianu w gospodarstwie

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizacja nawożenia i ochrony roślin	8	– wskazać zabiegi uprawowe pod określoną uprawę – dobierać technikę stosowania środków ochrony roślin	– projektować zabiegi uprawowe pod określoną uprawę – projektować technologię nawożenia mineralnego – wprowadzać zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych – planować nawożenie organiczne i mineralne
Organizacja siewu	8	– określić materiał siewny roślin uprawnych – określić obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego – stosować środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– planować potrzebną ilość materiału siewnego – obliczyć obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego – organizować wysiew nasion – przedstawiać zasady obrotu materiałem siewnym
Organizacja ekologicznej uprawy roślin	6	– wskazywać różnice w konwencjonalnym i ekologicznym sposobie uprawy roli i roślin – wyjaśnić korzyści wynikające z prowadzenia ekologicznej produkcji rolniczej – opisać zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin	– planować uprawę roślin metodami ekologicznymi – nadzorować stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym – organizować zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
Organizacja produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i Zasadami Wzajemnej Zgodności	8	– wskazać normy Dobrej Kultury Rolnej Zgodnej z Ochroną Środowiska (DKR) – opisać Wymogi Wzajemnej Zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa)	– stosować Wymogi Wzajemnej Zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa) – nadzorować przestrzeganie zasad w zakresie ochrony środowiska zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą
Organizacja produkcji roślin uprawnych według określonej technologii	10	– wskazać technologie produkcji roślin uprawnych – opisać znaczenie gospodarcze wybranych roślin – określić skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka	– obliczyć opłacalność technologii produkcji wybranych roślin – dobierać technologie produkcji roślin uprawnych
Organizacja bazy pożytkowej Cięcie drzew i krzewów roślin miododajnych	10	– opisać uprawę roślin miododajnych – wskazywać rośliny miododajne do uprawy – wykonać cięcie drzew i krzewów miododajnych	– nadzorować dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej – nadzorować rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie – kontrolować cięcie drzew i krzewów miododajnych

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– nadzorować produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych
Organizacja prac z wykorzystaniem pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	8	– wskazywać pojazdy, urządzenia i narzędzia stosowane do nawożenia organicznego i mineralnego oraz uprawy gleby – wskazywać pojazdy, urządzenia i narzędzia stosowane do siewu, sadzenia, pielęgnacji i ochrony roślin – wskazywać pojazdy, maszyny i narzędzia stosowane do zbioru i konserwacji zielonek – wskazywać pojazdy, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru zbóż, buraków, ziemniaków	– nadzorować agregatowanie pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – dobierać parametry pracy pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie
Eksplatacja pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	6	– opisywać obsługę i konserwację pojazdów, maszyn i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – opisywać wpływ regulacji pojazdów, maszyn i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy	– przestrzegać zasad ochrony środowiska podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – przestrzegać przepisy bhp podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– nadzorować ustawienia parametrów pracy pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej – nadzorować przygotowanie i konserwację pojazdów, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej
Planowanie przechowywania produktów pochodzenia roślinnego	8	– opisać mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich – wskazywać sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	– organizować pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego – używać urządzeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego – nadzorować stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego – dobierać urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego
Planowanie sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego	8	– wskazywać dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego – dobierać opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego	– kontrolować prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego – planować zakupy opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Wymagania programowe (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)	
		Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika
			– obliczać koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego – nadzorować stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pochodzenia roślinnego – organizować sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego – obliczać dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego

4.7.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

W procesie dydaktycznym zaleca się stosować następujące metody: wykład informacyjny, dyskusja dydaktyczna, pokaz z instruktążem, metoda projektów, metoda tekstu przewodniego oraz ćwiczenia praktyczne. Szczególnie wskazana jest metoda projektów, umożliwiającą planowanie własnych rozwiązań w zakresie organizacji wybranej produkcji zwierzęcej. Zajęcia dydaktyczne należy prowadzić w pracowni wyposażonej w sprzęt zootechniczny, literaturę zawodową i normy. Zajęcia praktyczne z powinna być również wyposażona w komputery z dostępem do edytorów tekstu i arkuszy kalkulacyjnych. Program zajęć praktycznych obejmuje treści dotyczące zagadnień związanych z posługiwaniem się sprzętem do produkcji rolniczej i pasiecznej, poznaniem układów oraz urządzeń rolniczych i pasiecznych. Istotne jest opanowanie przez słuchacza umiejętności operowania podstawowymi pojęciami z zakresu techniki rolniczej. Zaleca się, aby w trakcie realizacji programu nauczania rozszerzać w miarę potrzeb te zagadnienia, które dotyczą bezpośrednio zawodu technika pszczelarza. Dla ułatwienia zrozumienia realizowanych treści wskazane jest prezentowanie filmów dydaktycznych oraz organizowanie wycieczek do wielkotowarowych

gospodarstw rolniczych co pozwoli na poznanie urządzeń w rolniczych a także sposobu używania ich zgodnie z przepisami ruchu drogowego i bhp.

Propozycje metod nauczania:

- pokaz z objaśnieniem,
- pokaz z instruktążem,
- ćwiczenia laboratoryjne,
- metoda tekstu przewodniego,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna,

Wyposażenie: ciągnik rolniczy, przyczepa, pług, brona zębata, brona talerzowa, kultywator, agregat uprawowy, pielnik/obsypnik, glebogryzarka, siewnik uniwersalny, siewnik punktowy, sadzarki do ziemniaków, rozsiewacze nawozów, opryskiwacze, kosiarki rotacyjne, przetrząsaczo-zgrabiarka, prasa kostkująca, prasa rolująca, owijarki do bel, roztrzascz obornika, kombajn zbożowy, ładowacz materiałów objętościowych, maszyna do zbioru ziemniaków, czyszczalnia zbożowa, zaprawiarka do nasion, przyczepa asenizacyjna, sieczkarnia samobieżna.

Warunki realizacji

Zajęcia należy prowadzić najczęściej metodą ćwiczeń praktycznych oraz stosując metody aktywizujące. Z uwagi na bezpieczeństwo słuchacza/uczestnika zajęcia powinny być prowadzone w grupach nie większych niż 16 osób, a podczas wykonywania ćwiczeń słuchacza/uczestnika powinni pracować w grupach max. 2- osobowych. w trakcie prac ze słuchacz/uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchacza/uczestnika w zależności od ich możliwości i potrzeb. w czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż słuchacz/uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchacza/uczestnika oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

4.7.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacz/uczestnika/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacz/uczestnika/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. w ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu KKZ

Tabela 12 5. Ewaluacja programu KKZ/KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka (ek)	– Słuchacz/uczestnik opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka – Słuchacz/uczestnik opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka – Słuchacz/uczestnik opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka – Słuchacz/uczestnik opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka	• wykład informacyjny, • pokaz z objaśnieniem, • wykład problemowy, • film dydaktyczny, • testy zamknięte • praca w grupie	• W czasie realizacji programu nauczania podczas trwania KKZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
organizuje bazę pożytkową dla pasieki (ek)	– Słuchacz/uczestnik planuje uprawę roślin miododajnych – Słuchacz/uczestnik nadzoruje dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej – Słuchacz/uczestnik nadzoruje rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie – Słuchacz/uczestnik kontroluje cięcie drzew i krzewów miododajnych – Słuchacz/uczestnik dobiera rośliny miododajne do uprawy – Słuchacz/uczestnik nadzoruje produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych	• wykład informacyjny, • pokaz z objaśnieniem, • film dydaktyczny, • praca w grupie	• W czasie realizacji programu nauczania podczas trwania KKZ
planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich (ek)	– Słuchacz/uczestnik określa warunki przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i pasiecznego w zależności od przeznaczenia – Słuchacz/uczestnik przygotowuje magazyny do przechowywania produktów pochodzenia pasiecznego i roślinnego zgodnie z określonymi wymaganiami i normami – Słuchacz/uczestnik wykonuje czynności przygotowujące produkty pochodzenia pasiecznego i roślinnego do sprzedaży	• Testy umiejętności, obserwacja, karta samooceny, próba pracy, egzamin próbny	• Na koniec okresu kształcenia
organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie (ek)	– Słuchacz/uczestnik zakłada pasiekę i dobiera odpowiedni typ ula – Słuchacz/uczestnik dobiera miejsce na pasieczysko i urządza je – Słuchacz/uczestnik zakłada i prowadzi pasiekę zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Pszczelarskiej	• Testy umiejętności, obserwacja, karta samooceny, próba	• Na koniec okresu kształcenia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	– Słuchacz/uczestnik prowadzi gospodarkę stacjonarną i wędrowną pszczół	pracy, egzamin próbny	
kieruje rozwojem rodziny pszczelej (ek)	– Słuchacz/uczestnik ocenia stan rodziny pszczelej w różnych porach roku – Słuchacz/uczestnik charakteryzuje wartość użytkową i hodowlaną pszczół i ich mieszkańców – Słuchacz/uczestnik prowadzi przegląd rodziny pszczelej w różnych porach roku – Słuchacz/uczestnik wykonuje prace związane z rozwojem wiosennym i jesiennym rodzin pszczelich – Słuchacz/uczestnik prowadzi główny przegląd wiosenny i jesienny – Słuchacz/uczestnik zapewnia rodzinom pszczelim warunki dobrego rozwoju wiosennego i jesiennego – Słuchacz/uczestnik przygotowuje rodziny pszczele do zimowania – Słuchacz/uczestnik tworzy nowe rodziny: odkłady, dzielenie rodzin „na pół lotu”, naloty, „z dwóch trzecich” – Słuchacz/uczestnik łączy rodziny pszczele	• Testy umiejętności, obserwacja, karta samooceny, próba pracy, egzamin próbny	• Na koniec okresu kształcenia
organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich (ek)	– Słuchacz/uczestnik pozyskuje i konserwuje obnóża pyłkowe, pierzgę, mleczko pszczele, propolis i jad pszczeli – Słuchacz/uczestnik prowadzi wytop, klarowanie i bielenie wosku	• Testy umiejętności, obserwacja, karta samooceny, próba pracy, egzamin próbny	• Na koniec okresu kształcenia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
zapobiega chorobom pszczół oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami(ek)	– Słuchacz/uczesnik określa zasady higienicznego prowadzenia pasieki – Słuchacz/uczesnik opisuje choroby niezaraźliwe, zaraźliwe i pasożytnicze pszczół, czerwiu i zakażenia produktów pasiecznych – Słuchacz/uczesnik rozpoznaje choroby pszczół i zakażenia produktów pasiecznych – Słuchacz/uczesnik wymienia choroby pszczół zwalczane z urzędu – Słuchacz/uczesnik określa obowiązujące procedury postępowania w przypadku wystąpienia chorób zwalczanych z urzędu – Słuchacz/uczesnik charakteryzuje przepisy prawa w przypadku wytruć pszczół środkami ochrony roślin – Słuchacz/uczesnik sporządza protokół z wytruć pszczół – Słuchacz/uczesnik zapobiega chorobom niezaraźliwym i zaraźliwym pszczół i czerwiu – Słuchacz/uczesnik prowadzi leczenie rodzin pszczelich dotkniętych chorobą niezaraźliwą lub zaraźliwą	• pokaz z objaśnieniem, • wykład problemowy, • film dydaktyczny, • praca w grupie	• W czasie realizacji programu nauczania podczas trwania KKZ

ht6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- Ostrowska W., *Gospodarka pasieczna*, PWRiL, Warszawa 1998.
- Wilde J., *Hodowla pszczół*, PWRiL, Warszawa 2012.

- Kołtowski Z., *Wielki atlas roślin miododajnych*, Sąddecki Bartnik, 2008.
- Wilde J., *Encyklopedia pszczelarska*, PWRiL, Warszawa 2013.
- Prabucki J., *Pszczelnictwo*, Albatros, Szczecin 1998.
- Lipiński M., *Pożytki pszczele*, PWRiL, Warszawa 2010.
- Artyszak A., *Produkcja roślinna*, REA, Warszawa 2010.
- Czerwiński Z., *Produkcja roślinna*, część 1, REA, Warszawa 2008.
- Skowronek W., *Pszczelnictwo*, ISiK PTN, Puławy 2001.
- Wilde J., Cichoń J., *Pszczelarstwo to może być biznes*, Bartnik, Nowy Sącz 1999.
- Fotyma M., Kryński K., Kuś J., *Technologie produkcji roślinnej*, Hortpress Sp. z o.o., Warszawa 1998.
- Arszułowicz A., Arszułowicz M., *Jak zgodnie z prawem sprzedawać miód z własnej pasieki*, Stowarzyszenie Polskich Pszczelarzy „Polanka”, Warszawa 2009.
- Miesięcznik „Pszczelarz Polski”, „Pszczelarstwo”, kwartalnik „Pasieka”.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia z organizacji produkcji rolniczej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z oprogramowaniem biurowym i z dostępem do Internetu, drukarkę ze skanerem i kopiarką A4, tablicę interaktywną, tablicę szkolną białą suchocierną, tablicę flipchart, instrukcje obsługi maszyn, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej, poradniki nawożenia, poradniki stosowania środków ochrony roślin, mapy glebowe.

Pracownia z organizacji produkcji roślinnej wyposażona w: pług, bronę zębatą, bronę talerzową, kultywator, agregat uprawowy, pielnik lub obsypnik, glebogryzarkę, siewnik uniwersalny, siewnik punktowy, rozsiewacze nawozów, opryskiwacze, kosiarki rotacyjne, przetrząsacz-zgrabiarkę, prasę kostkującą, prasę rolującą, owijarki do bel, roztrzascz obornika, kombajn zbożowy, ładowacz materiałów objętościowych, maszynę do zbioru ziemniaków, czyszczalnię zbożową, zaprawiarkę do nasion, sieczkarnię samobiezną.

Pracownia z organizacji produkcji pszczelarstwa wyposażona w: stanowisko komputerowe dla nauczyciela z oprogramowaniem do przetwarzania obrazów i z kamerą multimedialną, tablicę szkolną, tablicę lub ekran rozwijany, tablice i gabloty poglądowe, telewizor z odtwarzaczem wideo i CD, kamerę wideo, mikroskopy z kamerami i oprogramowaniem, anatomiczny model pszczoły, plansze poglądowe, apteczkę pszczelarską, zawodową wyposażoną w dokumentację (instrukcje obsługi, katalogi, poradniki, atlasy), środki zapewniające przestrzeganie zasad ergonomii.

Pracownia z do miodobrania wyposażona w: miodarki (promienistą, hordalną i semiradialną), cedzidla do miodu, odstojniki do miodu, naczynia na miód, pompę do przepompowywania miodu, mechaniczny odsklepiacz plastrów, odsklepiacze widelcowe, odsklepiacze nożowe, wanienkę do odsklepiania plastrów, stół do odsklepiania plastrów, rozluźniacz do miodu wrzosowego.

Pracownia z wytopu i przetwarzania wosku wyposażona w: stół do wycinania i sortowania suszu, noże pasieczne do wycinania suszu, skrobaczki do czyszczenia ramek, parnik elektryczny 150-litrowy, topiarkę lub prasę do wytopu wosku, klarownik do wosku, odstojnik do wosku z izolacją termiczną, łaźnię wodną, formy silikonowe, prasę do węzy.

Pracownia z gospodarki pasiecznej wyposażona w: podstawowy sprzęt pasieczny: kapelusze pszczelarskie, kombinezony pszczelarskie, rękawice pszczelarskie, podkurzacze, dłuta pasieczne, szczoteczki do zmiatania pszczoł, przegonki, rojołapki, transportówki, rojnice, szpryce lub opryskiwacze do skrapiania rojów, odsiewacze matek, kraty odgradowe, pomost do osadzania rojów, podkarmiaczki i poidła ulowe, sprzęt do transportu uli (taczki lub wózki do uli), pasy opinające do łączenia uli podczas transportu, mieszadło do robienia syropu i ciasta miodowo-cukrowego, młynek do robienia cukru pudru, opalarkę gazową, skrobaczki do czyszczenia, odymiacze, sprzęt stolarski do

ręcznej obróbki drewna: strugnicę stolarską lub stół warsztatowy, piłę ręczną do drewna, młotek ślusarski, komplety dłut, pilników, tarników i papierów ściernych do drewna, pędzle do nanoszenia kleju, ściski stolarskie, wiertarkę elektryczną, ręczną, wiertła do drewna i metalu, wkrętkarkę z kompletem bitów, wkrętaki, ostrzałkę, dziurkarkę do beleczek ramek.

Pracownia z wychowu matek pszczelich wyposażona w: stół do przygotowywania ramek hodowlanych i przekładania larw do miseczek z dodatkowym oświetleniem, mikroskopy z kamerami i oprogramowaniem do pomiarów morfometrycznych, szablon do wyrobu sztucznych miseczek matecznikowych, lutownicę, ramki hodowlane (koreczkową, klateczkową), koreczki matecznikowe, łyżeczki do przekładania larw, cieplarkę z termostatem, przybory do znakowania matek, klateczki izolacyjne, klateczki na matki, przegonki, klateczki wysyłkowe dla matek, uliki weselne, odsiewacz trutni, aparat do inseminacji matek pszczelich z butlą CO₂, nakrywki na matki, izolatory dla matek.

Laboratorium technologii produktów pszczelich wyposażone w: wirówkę do analizy pyłkowej, mikroskop krzyżowy do analizy pyłkowej, atlasy pyłków różnych roślin, łaźnię wodną, suszarkę do pyłku, zestaw do destylacji, czaszę grzejną, mieszadło magnetyczne, refraktometr, pH-metr, konduktometr, spektrofotometr, wagi laboratoryjne i analityczne, strzykawki, termometry do mierzenia temperatury produktu poddanego obróbce termicznej, drobny sprzęt laboratoryjny, stanowisko komputerowe dla nauczyciela z oprogramowaniem właściwym dla laboratorium.

Pracownia z do konfekcjonowania i przechowywania miodu wyposażona w:

- urządzenie do kremowania miodu,
- automatyczny dozownik miodu,
- automatyczny stół do rozlewania,
- stół do etykietowania,
- wagę elektroniczną do ważenia produktów pasiecznych.

Pracownia z do konfekcjonowania i przechowywania innych produktów pasiecznych wyposażona w:

- wialnię do pyłku, suszarkę do pyłku, zamrażarkę szufladową,
- sprzęt do pozyskiwania pyłku, poławiacze pyłku, kitu pszczelego, kitołapki,
- sprzęt do pozyskiwania mleczka i jadu pszczelego.

Warsztaty szkolne – pasieczysko z pasieką stacjonarną i wędrowną wyposażone w:

- co najmniej 30-pniową pasiekę dydaktyczną,
- ule z kompletem ramek,
- poidło pasieczne,
- topiarkę słoneczną,
- namiot siatkowy do przeprowadzania miodobrania w terenie,
- wagę pasieczną,
- grunty orne lub poligon kryty.

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: przedsiębiorstwa specjalizujące się w wytwarzaniu i przetwarzaniu miodu oraz innych produktów pszczelich, indywidualne gospodarstwa rolne z działalnością pszczelarską oraz inne podmioty stanowiące potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w zawodzie.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kwalifikacyjny kurs zawodowy kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu, polegającej na ocenie wykonywanych w trakcie nauki projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z poszczególnych przedmiotów.

Do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika proponuje się stosowanie testów wielokrotnego wyboru, zadań z luką, ocenę aktywności słuchacza/uczestnika podczas wykonywania zadań w grupie, ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza/uczestnika. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchacza/uczestnika oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza/uczestnika w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja techniczna. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego. Osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy i otrzymała zaświadczenie o jego ukończeniu może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikację ROL.09 Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 13 Tabela weryfikacji programu nauczania KKZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 14 Tabela weryfikacji programu KKZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.09.1 Bezpieczeństwo i higiena pracy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka	opisuje skutki oddziaływania czynników fizycznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji roślinnej Organizacja produkcji pszczelarskiej
	opisuje skutki oddziaływania czynników chemicznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji roślinnej Organizacja produkcji pszczelarskiej
	opisuje skutki oddziaływania czynników biologicznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji roślinnej Organizacja produkcji pszczelarskiej
	opisuje skutki oddziaływania czynników psychofizycznych na organizm człowieka	Organizacja produkcji roślinnej Organizacja produkcji pszczelarskiej
przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie	rozdziela rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	reaguje w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z zasadami ochrony przeciwpożarowej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	ocenia stosowane w rolnictwie rozwiązania ograniczające lub eliminujące emisję zanieczyszczeń do środowiska	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	określa sposoby prowadzenia gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz w zakresie ochrony powietrza w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	określa ergonomiczne zasady organizacji pracy w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	organizuje stanowisko pracy w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	określa zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami, maszynami i sprzętem w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	dobiera środki ochrony indywidualnej do prac w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
		Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera środki ochrony zbiorowej do prac w rolnictwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	powiadamia odpowiednie służby	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
ROL.09.2. Podstawy pszczelarstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
charakteryzuje podstawy użytkowania pszczół	identyfikuje czynniki kształtujące środowisko wpływające na produkcję miodową	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	identyfikuje czynniki wpływające na liczebność pszczół	Organizacja produkcji pszczelarskiej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wymienia czynniki wpływające na produkcję woskową	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	identyfikuje czynniki wpływające na działalność zapylającą pszczół	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	wymienia kierunki użytkowania pszczół	Organizacja produkcji pszczelarskiej
charakteryzuje okresy w dziejach pszczelarstwa	rozdziela poszczególne okresy w dziejach pszczelarstwa	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	wymienia osiągnięcia pionierów polskiego pszczelnictwa	Organizacja produkcji pszczelarskiej
wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych	wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy	Przepisy ruchu drogowego
	kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy	Przepisy ruchu drogowego
stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T	wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach	Przepisy ruchu drogowego
	stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego	Przepisy ruchu drogowego
	stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	Przepisy ruchu drogowego

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	Przepisy ruchu drogowego
wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego	przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy	Przepisy ruchu drogowego
	wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T	Przepisy ruchu drogowego
	przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym	Przepisy ruchu drogowego
obsługuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej	rozpoznaje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej i pszczelarskiej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia do wykonania prac w produkcji rolniczej i pszczelarskiej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	posługuje się instrukcją obsługi maszyn i urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji rolniczej i pszczelarskiej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
wykonuje obsługę maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej	obsługuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	konserwuje maszyny, urządzenia i narzędzia w produkcji pszczelarskiej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
rozdziela przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich oraz Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie	wymienia przepisy prawa krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich w zakresie pszczół	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	wymienia cele Kodeksu Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa	wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
charakteryzuje zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	wymienia cele normalizacji krajowej	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
ROL.09.3. Organizowanie produkcji roślinnej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
planuje zmianowanie i płodozmian w uprawie roślin	analizuje klimatyczne i glebowe czynniki siedliska	Organizacja produkcji roślinnej
	wyjaśnia wpływ przedplonu na właściwości stanowiska	Organizacja produkcji roślinnej
	ustala wymagania stanowiska do uprawy poszczególnych roślin	Organizacja produkcji roślinnej
	określa zasady układania zmianowań	Organizacja produkcji roślinnej
	układa zmianowanie roślin z uwzględnieniem warunków przyrodniczych i agrotechnicznych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	planuje płodozmian z uwzględnieniem dobrej praktyki rolniczej i zasad wzajemnej zgodności	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	projektuje płodozmian w gospodarstwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	nadzoruje wprowadzanie płodozmianu w gospodarstwie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
organizuje prace związane z uprawą roli, nawożeniem i ochroną roślin	projektuje zabiegi uprawowe pod określoną uprawę	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	planuje nawożenie organiczne i mineralne	Organizacja produkcji roślinnej
	projektuje technologię nawożenia mineralnego	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	wprowadza zasady przechowywania i mieszania nawozów mineralnych	Organizacja produkcji roślinnej
	dobiera technikę stosowania środków ochrony roślin	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
nadzoruje przygotowanie materiału siewnego do siewu, analizuje wartość siewną nasion	opisuje materiał siewny roślin uprawnych	Organizacja produkcji roślinnej
	przedstawia zasady obrotu materiałem siewnym	Organizacja produkcji roślinnej
	określa obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego	Organizacja produkcji roślinnej
	planuje potrzebną ilość materiału siewnego	Organizacja produkcji roślinnej
	oblicza obsadę roślin w zależności od wartości materiału siewnego	Organizacja produkcji roślinnej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	organizuje siew	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
organizuje ekologiczne metody uprawy roślin	planuje uprawę roślin metodami ekologicznymi	Organizacja produkcji roślinnej
	wskazuje różnice w konwencjonalnym i ekologicznym sposobie uprawy roli i roślin	Organizacja produkcji roślinnej
	wyjaśnia korzyści wynikające z prowadzenia ekologicznej produkcji rolniczej	Organizacja produkcji roślinnej
	nadzoruje stosowanie preparatów biologicznych w rolnictwie ekologicznym	Organizacja produkcji roślinnej
	określa zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin	Organizacja produkcji roślinnej
	organizuje zabiegi stosowane w ekologicznej uprawie roślin	Organizacja produkcji roślinnej
organizuje proces produkcji zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i zasadą wzajemnej zgodności	wskazuje normy Dobrej Kultury Rolnej zgodnej z ochroną środowiska	Organizacja produkcji roślinnej
	stosuje wymogi wzajemnej zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywa azotanowa)	Organizacja produkcji roślinnej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	nadzoruje przestrzeganie zasad w zakresie ochrony środowiska zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą	Organizacja produkcji roślinnej
organizuje produkcję roślin uprawnych według określonej technologii	dobiera technologie produkcji roślin uprawnych	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	określa znaczenie gospodarcze wybranych roślin	Organizacja produkcji roślinnej
	oblicza opłacalność technologii produkcji wybranych roślin	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
organizuje bazę pożytkową dla pasieki	planuje uprawę roślin miododajnych	Organizacja produkcji roślinnej
	nadzoruje dobór roślin do poprawy bazy pożytkowej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	nadzoruje rozmnażanie roślin miododajnych i pyłkodajnych wegetatywnie i generatywnie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	kontroluje cięcie drzew i krzewów miododajnych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera rośliny miododajne do uprawy	Organizacja produkcji roślinnej
	nadzoruje produkcję sadzonek roślin miododajnych i pyłkodajnych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
ROL.09.4. Eksploatowanie pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji rolniczej		

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje prace z wykorzystaniem pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do nawożenia organicznego i mineralnego oraz uprawy gleby	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do siewu, sadzenia, pielęgnacji i ochrony roślin	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru i konserwacji zielonek	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane do zbioru zbóż, buraków, ziemniaków	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	nadzoruje agregatowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	dobiera parametry pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
eksploatuje pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji roślinnej	charakteryzuje obsługę i konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Organizacja produkcji roślinnej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	opisuje wpływ regulacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej na jakość wykonanej pracy	Organizacja produkcji roślinnej
	nadzoruje ustawienia parametrów pracy pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	nadzoruje konserwację pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	nadzoruje przygotowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	przestrzega zasad ochrony środowiska podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
	przestrzega przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji i konserwacji pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w produkcji roślinnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej
ROL.09.5. Organizowanie prowadzenia sprzedaży produktów rolniczych i pszczelarskich		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
planuje przechowywanie produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich	określa mikroklimat pomieszczeń do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Organizacja produkcji roślinnej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dobiera sposób przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	przygotowuje pomieszczenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dobiera urządzenia do przechowywania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje stosowanie przepisów związanych z przechowywaniem produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
planuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	określa dokumentację i warunki sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Organizacja produkcji roślinnej Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	kontroluje prowadzenie dokumentacji sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Organizacja produkcji roślinnej Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	planuje zakup opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	dobiera opakowania i etykiety do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	oblicza koszty opakowań i etykiet do konfekcjonowania produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	nadzoruje stosowanie przepisów dotyczących obrotu produktami pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	organizuje sprzedaż produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	oblicza dochody ze sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego i produktów pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
ROL.09.6. Organizowanie gospodarki pasiecznej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje zakładanie pasieki i jej wyposażenie	nadzoruje wybór miejsca na pasieczysko i wybiera miejsce na pasiekę	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	dobiera typ ula do określonych zasobów pożytkowych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	ocenia zasoby pożytkowe okolicy	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	analizuje rozmieszczenie pasiek w okolicy	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje wyposażanie pracowni i pasieczyska w urządzenia pszczelarskie	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	organizuje kupno pszczoł	Organizacja produkcji pszczelarskiej
planuje prace pasieczne w sezonie	organizuje łączenie i przesiedlanie rodzin pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	określa zasady wykonywania przeglądów gniazd pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	określa warunki dobrego przygotowania pszczoł do zimowli	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje ocieplanie gniazd pszczelich na okres zimy	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	ocenia stan prezimowania rodzin pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje warunki dobrego rozwoju jesiennego i wiosennego rodzin pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	planuje główny przegląd wiosenny	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje poszerzanie i ścieśnianie gniazd rodziny pszczoły	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	organizuje likwidację stanów anormalnych w rodzinie pszczoły	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
planuje wykorzystanie pożytków pszczelich	organizuje prace związane z wykorzystaniem pożytków	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	określa siłę i strukturę rodzin pszczelich przed rozpoczęciem pożytków	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje łączenia rodzin przed pożytkiem	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prace związane z przygotowaniem rodzin do pożytków	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	organizuje gospodarkę wędrowną	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje transport rodzin pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje obserwacje fenologiczne	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prowadzenie obserwacji fenologicznych i ula kontrolnego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	analizuje dokumentację ula kontrolnego	
kieruje rozwojem rodziny pszczelej	organizuje prace związane z przyspieszeniem wiosennego rozwoju rodzin pszczelich różnymi metodami	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	organizuje prace związane z wyrównaniem siły rodzin pszczelich w pasiece	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje wykorzystanie naturalnej produkcji wosku	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	oblicza potrzebną liczbę plastrów pszczelich i węży	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje terminy zakładania i usuwania krat odgradowych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje terminy wstawiania ramek pracy w pasiece	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	organizuje wymianę matek pszczelich i ich ograniczanie czerwienia	Organizacja produkcji pszczelarskiej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dobiera terminy wymiany matek pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje poddawanie matek pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
organizuje rozmnażanie rodzin pszczelich	organizuje zapobieganie i zwalczanie rójki w pasiece	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prace związane z wykorzystaniem rójki naturalnej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje terminy tworzenia nowych rodzin pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje racjonalne rozmnażanie rodzin pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje rozmnażanie rodzin pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	projektuje powiększanie pasieki różnymi sposobami	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
organizuje pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i konfekcjonowanie produktów pszczelich	planuje pozyskiwanie, przetwarzanie, konfekcjonowanie i przechowywanie produktów pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	kieruje pracami związanymi z pozyskiwaniem, przetwarzaniem, utrwalaniem i przechowywaniem produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje pozyskiwanie, przetwórstwo, utrwalanie i przechowywanie produktów pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje obrót plastrów w pasiece	Organizacja produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
zapobiega chorobom pszczoł oraz zabezpiecza produkty pszczele przed szkodnikami	nadzoruje pobieranie próbek pszczoł, czerwiu i miodu w celu dokonania badań	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	zapobiega inwazji szkodników produktów pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prace w pasiece zapowietrzonej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje dezynfekcję ramek i plastrów pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje przechowywanie plastrów pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	izoluje pszczoły na czas stosowania środków ochrony roślin	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	wymienia przepisy dotyczące chorób pszczoł	Organizacja produkcji pszczelarskiej
ROL.09.7. Organizowanie wychowu matek pszczelich		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje wychów trutni	sporządza kalendarz wychowu trutni	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	dobiera rodziny pszczele do wychowu trutni	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prace związane z kierowaniem rozwoju rodziny wychowującej trutnie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje izolację trutni hodowlanych	Organizacja produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
organizuje wychów i unasiennianie matek pszczelich	planuje wychów matek pszczelich z wykorzystaniem naturalnych komórek pszczelich oraz sztucznych miseczek	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	kieruje pracami związanymi z wykonaniem ramek hodowlanych ramki koreczkowej i klateczkowej, wyrobem woskowych miseczek matecznikowych oraz ciasta miodowo-cukrowego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje układ plastrów w gnieździe pszczelim do wychowu matek pszczelich w rodzinie bez matki i w jej obecności	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje prace związane z produkcją matek pszczelich przekładaniem larw do miseczek woskowych, izolacją mateczników, brakowaniem mateczników i matek pszczelich, znakowaniem matek pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje przygotowanie ulików weselnych i skrzynek do przetrzymywania matek pszczelich	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje nasiedlanie ulików weselnych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	kontroluje unasiennianie się matek pszczelich na trutowisku	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje prace związane z wysyłką matek pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
ROL.09.8. Organizowanie chowu dziko żyjących pszczołowatych		

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje zakładanie gniazd dziko żyjących pszczołowatych	wskazuje miejsca na gniazda dziko żyjących pszczołowatych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	planuje budowę gniazd dla dziko żyjących pszczołowatych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	dobiera materiały do budowy gniazd dla pszczołowatych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
organizuje chów dziko żyjących pszczołowatych	nadzoruje wybór siedliska dla dziko żyjących pszczołowatych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje zasiedlanie przygotowanych siedlisk dla pszczołowatych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	dobiera metody chowu dziko żyjących pszczołowatych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	nadzoruje rozmnażanie dziko żyjących pszczołowatych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	kontroluje zimowlę dziko żyjących pszczołowatych	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
planuje wykorzystanie dziko żyjących pszczołowatych do zapylania	dobiera gatunki pszczołowatych do zapylania poszczególnych upraw	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	dobiera uprawy do dziennej aktywności pszczołowatych	Organizacja produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	planuje zwiększenie efektywności zapylania przez poszczególne gatunki pszczołowatych	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	organizuje wywóz dziko żyjących pszczołowatych na uprawy	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	wskazuje przydatność poszczególnych dziko żyjących pszczołowatych do zapylania określonych roślin	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
ROL.09.9. Organizowanie i eksploatawanie pomieszczeń, maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi stosowanych w produkcji pszczelarskiej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje pasieczysko wraz z wyposażeniem	planuje pasieczysko	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	opisuje zagospodarowanie pasieczyska	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu lub dzierżawy pasieczyska	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	dobiera wyposażenie pasieczyska	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu wyposażenia pasieczyska	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	dobiera typ i rodzaj uli	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dobiera wyposażenie uli	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	oblicza koszty zakupu uli i wyposażenia uli	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	oblicza koszty zakupu rodzin pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
określa wyposażenie pracowni pasiecznej	dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do obsługi rodzin pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje wyposażenie pomieszczenia ogólnopasiecznego	Organizacja produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do obsługi rodzin pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	przygotowuje pomieszczenia do pozyskiwania produktów pszczelich, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dobiera maszyny, urządzenia, sprzęt i narzędzia do pozyskiwania produktów pszczelich i ich konfekcjonowania, wirowania i konfekcjonowania miodu, wytopu i przerobu wosku pszczelego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu maszyn, urządzeń, sprzętu i narzędzi do wirowania i konfekcjonowania miodu, do wytopu i przerobu wosku pszczelego	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
organizuje sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	dobiera sprzęt do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu sprzętu do pozyskiwania obnóży pyłkowych, mleczka pszczelego, jadu pszczelego i propolisu	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
organizuje sprzęt do wychowu matek pszczelich	planuje zakup sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	dobiera sprzęt do wychowu trutni i matek pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu sprzętu do wychowu trutni i matek pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	dobiera sprzęt do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do transportu i poddawania matek pszczelich	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	oblicza koszty zakupu sprzętu do naturalnego i sztucznego unasienniania matek pszczelich oraz do poddawania i transportu matek pszczelich	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
ROL.09.10. Język obcy zawodowy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków	rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta	
rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu	Język obcy zawodowy
	znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje	Język obcy zawodowy
	rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu	Język obcy zawodowy
	układa informacje w określonym porządku	Język obcy zawodowy
samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym	– opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	– przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji	
uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	– rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	– przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych – (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację	Język obcy zawodowy
wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	– korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	– wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne	
ROL.09.11. Kompetencje personalne i społeczne		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	wymienia uniwersalne zasady etyki	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła)	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	wyjaśnia, czym jest plagiat	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas przetwarzania i przesyłania danych osobowych	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	wyjaśnia znaczenie zmiany dla rozwoju	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	wskazuje przykłady wprowadzenia zmiany	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	wymienia techniki radzenia sobie ze stresem	Organizacja produkcji roślinnej
	wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej	Organizacja produkcji roślinnej
	charakteryzuje sytuacje wywołujące stres	Organizacja produkcji roślinnej
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne w zawodzie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	analizuje własne kompetencje	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	omawia możliwą dalszą ścieżkę rozwoju i awansu zawodowego	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	wyjaśnia pojęcie komunikacji interpersonalnej	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wymienia rodzaje komunikatów stosowane w komunikacji interpersonalnej	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
	stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej	Zarządzanie gospodarstwem rolniczym i pszczelarskim
stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	modyfikuje sposób wykonywania czynności, uwzględniając stanowisko wypracowane wspólnie	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
ROL.09.12. Organizacja pracy małych zespołów		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	stosuje zasady współdziałania w zespole, postępowania ukierunkowanego na jakość działań	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
		Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	planuje działania zespołu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	określa czas realizacji zadania	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	monitoruje pracę zespołu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań	wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	monitoruje stopień realizacji zadań w zespole	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
charakteryzuje rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	opisuje znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej
	dokonyuje modernizacji stanowiska pracy	Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji rolniczej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
		Zajęcia praktyczne z organizacji produkcji pszczelarskiej